

GUIA PER A

# Transformar una associació en cooperativa de consum

**coopsonsum**

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE  
CONSUMIDORS I USUARIS DE CATALUNYA



Aquesta guia s'ha realitzat en col·laboració amb:

Confederación Española  
de Cooperativas  
de Consumidores  
y Usuarios



**HISPA  
COOP**

FGC ADVOCATS

Amb el suport de:



Ajuntament de  
**Barcelona**



Generalitat de Catalunya  
**Agència Catalana del Consum**



# 1. INTRODUCCIÓ

## 1.1. Què és una cooperativa de consum

Les cooperatives són societats de naturalesa personal, que agrupen diverses persones que realitzen una activitat econòmica conjunta amb la finalitat de millorar les condicions de vida de les persones que en són sòcies.

Així les defineix la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya, en el seu article primer, segons el qual les cooperatives són *«societats que, actuant amb plena autonomia de gestió i sota els principis de lliure adhesió i de baixa voluntària, amb capital variable i gestió democràtica, associen persones físiques o jurídiques amb necessitats o interessos socioeconòmics comuns amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social de llurs components i de l'entorn comunitari fent una activitat empresarial de base col·lectiva, en què el servei mutu i l'aportació pecuniària de tots els membres han de permetre de complir una funció orientada a millorar les relacions humanes i a posar els interessos col·lectius per damunt de tota idea de benefici particular».*

D'aquest concepte que ofereix la Llei hom pot destacar-ne algunes notes:

- a) La definició legal de la cooperativa fa referència a la finalitat de les cooperatives, que, a diferència de les societats mercantils, no és l'obtenció d'un lucre, d'un guany econòmic, sinó satisfer les necessitats o interessos comuns de les persones sòcies, necessitats o interessos que assoleixen mitjançant la realització d'una activitat econòmica conjunta.
- b) Es palesa el caràcter personal de la societat. I així, els drets i els deures de la persona sòcia no es vinculen al capital que aquesta aporta, sinó que són iguals per a tots els socis i sòcies o bé depenen de l'activitat que aquestes han dut a terme dins la cooperativa, però en cap cas del capital aportat:
  - a. Els drets de naturalesa econòmica, entre els quals, el repartiment de resultats econòmics al final de l'exercici, si la cooperativa n'ha acordat la seva distribució, es fan en funció de l'activitat que les persones sòcies duen a terme al sí de la cooperativa, i no del capital que hi porten. Els drets polítics (el dret d'informació dels socis i sòcies, el dret d'assistir a les assemblees o el dret de vot) també s'atribueixen en la seva condició de persona sòcia, i s'exemplifiquen en el principi "una persona sòcia, un vot", regla obligatòria en el cas de les cooperatives de consum, com també a les de treball. Fins i tot en aquelles classes de cooperatives en les què excepcionalment la Llei permet ponderar el vot (cooperatives de serveis, agràries o de segon grau), tampoc no es pot fer en funció del capital, sinó de l'activitat cooperativitzada que la persona sòcia ha dut a terme al sí de la cooperativa.
  - b. La pròpia definició de la Llei inclou els principis cooperatius formulats per l'Aliança Cooperativa Internacional<sup>1</sup>, els quals han de regir la vida d'aquestes societats. La pròpia Llei diu al seu article 1- 2 que s'han d'incorporar a les fonts del dret cooperatiu català i com a principis que aportin un criteri interpretatiu de la Llei.

<sup>1</sup> L'Aliança Cooperativa Internacional, en el seu Congrés de Manchester de 1995 va reformular els criteris d'identitat cooperativa, en el qual es va definir la cooperativa com «una associació autònoma de persones unides voluntàriament per satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals en comú mitjançant una empresa de propietat conjunta i democràticament controlada. Les cooperatives es basen en els valors d'autoajuda, autoresponsabilitat, democràcia, igualtat, equitat i solidaritat», afegint que «En la tradició dels seus fundadors, els socis cooperatius fan seus els valors ètics d'honestedat, transparència, responsabilitat social i preocupació pels altres».

Aquests principis, formulats per l'Aliança Cooperativa Internacional en el Congrés de Manchester sobre Identitat Cooperativa de 1995 són els següents: 1r. Adhesió voluntària i oberta (també conegut "principi de porta oberta"). 2n. Control democràtic dels membres. 3r. Participació Econòmica. 4t. Autonomia i Independència. 5è. Educació, Formació i Informació. 6è. Cooperació entre Cooperatives. 7è. Interès per la Comunitat<sup>2</sup>.

Per determinar en quin sentit les cooperatives milloren la vida de les persones sòcies cal veure quina és la concreta activitat que duen a terme conjuntament a través de la cooperativa, activitat que connecta amb els interessos o necessitats socioeconòmics que posen en comú o, dit d'una altra manera, quina és l'activitat cooperativitzada que les persones sòcies fan al sí de la societat. I això està directament relacionat amb la classe de cooperativa.

Dir d'una altra manera, què obté la persona sòcia de la cooperativa? Quina necessitat es cobreix? Així, si la cooperativa dota les persones d'un lloc de treball, és a dir, aquestes s'agrupen i posen en comú el seu treball en una societat cooperativa que fa una activitat econòmica, parlem de cooperatives de treball associat; si la cooperativa proveeix a les persones sòcies la seva necessitat d'habitatge, parlem de cooperatives d'habitatges; si es proposen millorar l'activitat empresarial, professional o artística, agrària, ramadera o fluvial dels socis i sòcies, parlem en els tres primers casos, de cooperatives de serveis, i en els darrers, de cooperatives agràries o marítimes, fluvials i lacustres.

<sup>2</sup> L'Aliança Cooperativa Internacional considera els principis cooperatius com a pautes mitjançant les quals les cooperatives posen en pràctica els seus valors i els defineix de la següent manera: 1. Adhesió voluntària i oberta: Les cooperatives són organitzacions voluntàries, obertes a totes les persones capaces d'utilitzar els seus serveis i disposades a acceptar les responsabilitats de ser soci, sense discriminació per raó de gènere, social, racial, política o religiosa. 2. Control democràtic dels membres: Les cooperatives són organitzacions democràtiques controlades pels seus membres, que participen activament en la fixació de les seves polítiques i la presa de decisions. Els homes i les dones elegits com a representants són responsables davant els socis. En les cooperatives de base els membres tenen igual dret de vot (un soci, un vot) i les cooperatives d'altres graus estan també organitzades de forma democràtica. 3. Participació Econòmica dels membres: Els membres contribueixen de manera equitativa i controlen de manera democràtica el capital de la cooperativa. Almenys part d'aquest capital és propietat comuna de la cooperativa. Usualment reben una compensació limitada, si n'hi ha, sobre el capital subscrit com a condició de membres. Els socis assignen els excedents per a tots o algun dels següents fins: el desenvolupament de la seva cooperativa possiblement mitjançant l'establiment de reserves, de les quals almenys una part ha de ser indivisible; beneficiant als socis en proporció a les seves operacions amb la cooperativa; i el suport a altres activitats aprovades pels socis. 4. Autonomia i Independència: Les cooperatives són organitzacions autònomes, d'autoajuda, gestionades pels seus membres. Si entren en acords amb altres organitzacions, inclosos els governs, o si aconsegueixen capital de fonts externes, ho fan en termes que assegurin el control democràtic per part dels seus socis i mantinguin la seva autonomia cooperativa. 5. Educació, Formació i Informació: Les cooperatives ofereixen educació i formació als seus membres, representants electes, gerents i empleats perquè puguin contribuir de manera eficaç al desenvolupament de les seves cooperatives. Les cooperatives informen al públic en general - especialment als joves i líders d'opinió - sobre la naturalesa i els beneficis de la cooperació. 6. Cooperació entre Cooperatives: Les cooperatives serveixen als seus membres més eficaçment i enforteixen el moviment cooperatiu treballant conjuntament mitjançant estructures locals, nacionals, regionals i internacionals. 7. Interès per la Comunitat: Les cooperatives treballen per al desenvolupament sostenible de les seves comunitats mitjançant polítiques aprovades pels seus socis.

Quan la cooperativa proveeix de béns i serveis per al consum domèstic de les persones sòcies, satisfent les seves necessitats i les de llurs familiars, parlem de cooperatives de consum o de cooperatives de persones consumidores i usuàries.

Aquestes cooperatives es defineixen a l'article 115 de la Llei 12/2015 abans esmentada, com aquelles que tenen per *«objecte primordial el lliurament de béns o la prestació de serveis per al consum directe dels socis i de llurs familiars, i el desenvolupament de les activitats necessàries per a afavorir la informació, la formació i la defensa dels drets dels consumidors i els usuaris»*.

La Llei estableix que les cooperatives poden dur a terme qualsevol activitat econòmica o social (article 13). Per això, la cooperativa de consum pot dur a terme el lliurament de béns o la prestació de serveis de qualsevol mena en favor de les persones sòcies i dels membres de la seva unitat familiar.

I així, trobem cooperatives de consum que despleguen la seva activitat en sectors tant diversos com el subministrament de béns i serveis educatius i culturals (ABACUS), l'energia (SOM ENERGIA, BALENYÀ SOSTENIBLE), el subministrament domiciliari d'aigua potable (COMUNITAT MINERA OLESANA, SCCL), l'alimentació (CONSUM), productes agroecològics (EL BROT, LA GARROFERA, GERMINAL, LA MANDUCA o EL REBOST), els serveis a persones (APINDEP) o sanitaris (SCIAS), la mobilitat (SOM MOBILITAT), la telefonia (SOM CONNEXIÓ), serveis de gestió de comunitats de propietaris (GESTIÓ VEÏNAL DE BARRI), mitjans de comunicació, serveis financers ètics i solidaris, logística i comerç electrònic, i sota la fórmula de la cooperativa integral de consum i d'habitatges, els projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús (LA BORDA, SOSTRE CÍVIC, "LA CHALMETA",...).

## 1.2.

### L'activitat cooperativitzada: el consum

El que tenen en comú totes aquestes entitats és que totes elles agrupen a persones que tenen la condició de consumidores finals<sup>3</sup> que **adquireixen els béns o serveis de la cooperativa per al seu consum directe i els dels membres de la seva unitat familiar.**

Aquesta norma té correlació amb el nombre mínim de persones sòcies que poden constituir una cooperativa de consum a la legislació catalana. I en aquest sentit l'article 12 estableix que s'han constituir amb un mínim de deu persones sòcies, que han de ser persones físiques. Certament, també poden formar part de les cooperatives de consum aquelles persones jurídiques que, d'acord amb la legislació consumidorista, tinguin la condició de consumidores finals, però en el moment de la constitució, ja sigui de nou, ja sigui per transformació d'una societat diferent en cooperativa, o d'una cooperativa d'una altra classe en cooperativa de consum, o per fusió, escissió o segregació d'una altra o altres cooperativa, la cooperativa ha de comptar amb almenys deu persones físiques que actuïn com a sòcies cooperativistes (nomenades a Llei com a sòcies comunes).

A més d'e l'activitat principal de distribució de béns i de serveis, la Llei també preveu que les cooperatives de consum duguin a terme les activitats necessàries per a afavorir la informació, la formació i la defensa dels drets dels consumidors i els usuaris (article 115) i també estableix que puguin desenvolupar activitats productives dels serveis o els béns que distribueixen, sense perdre el seu caràcter específic, en tant que cooperatives de consum (article 116).

<sup>3</sup> L'article 1 de la Llei General per a la Defensa dels consumidors i usuaris (*Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias*) defineix a les persones consumidores o usuàries com aquelles «personas físicas que actúen con un propósito ajeno a su actividad comercial, empresarial, oficio o profesión» i afegeix que «Son también consumidores a efectos de esta norma las personas jurídicas y las entidades sin personalidad jurídica que actúen sin ánimo de lucro en un ámbito ajeno a una actividad comercial o empresarial.» I en el mateix sentit la Llei 22/2010, del 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya, defineix les persones consumidores i usuàries (article 111-2.a): com «les persones físiques o jurídiques que actuen en el marc de les relacions de consum en un àmbit aliè a una activitat empresarial o professional. També tenen aquesta consideració els socis cooperativistes en les relacions de consum amb la cooperativa. Qualsevol referència que es faci en aquesta llei al concepte de persona consumidora s'entén que és feta a la persona consumidora o usuària en tant que gaudeix de béns i serveis fruit de l'activitat empresarial en el mercat».



Finalment, al seu article 117 la Llei estableix que les cooperatives de consumidors i usuaris tenen la condició de majoristes i poden vendre al detall com a minoristes, així com que els lliuraments de béns i la prestació de serveis a les persones sòcies de la cooperativa no tenen la condició de vendes, ja que es tracta les persones consumidores agrupades que els han adquirit conjuntament.

### 1.3.

## **La finalitat no lucrativa de les cooperatives i les cooperatives que actuen com les altres entitats no lucratives**

Hem apuntat a la lletra a) de l'apartat 1.1 d'aquesta guia que la cooperativa no té com a finalitat l'obtenció d'un lucre, sinó satisfer les necessitats o interessos comuns de les persones sòcies. En això la cooperativa és ben diferent de les societats mercantils i té similituds amb les entitats no lucratives (associacions o fundacions), tot i que comparteix amb les primeres, amb les societats mercantils, el desenvolupament d'una activitat econòmica, que duen a terme conjuntament les persones sòcies, a través de la societat.

Veiem breument la definició del contracte de societat. L'article 1665 del Codi civil estatal conceptua com aquell pel qual *dues o més persones s'obliguen a posar en comú diners, béns o indústria, amb ànim de partir-se entre elles els guanys*<sup>4</sup>. Per part seva, el Codi de Comerç diu que «*el contrato de compañía, por el cual dos o más personas se obligan a poner en fondo común bienes, industria o alguna de estas cosas, para obtener lucro, será mercantil, siempre que se haya constituido con arreglo a las disposiciones de este Código*» (art. 116).

En canvi, com hem vist, la legislació catalana diu expressament que la finalitat de la cooperativa no és aquest lucre, ni aquest repartiment, sinó satisfer les necessitats de les persones sòcies, amb el propòsit de millorar la seva situació econòmica i social.

<sup>4</sup> Fins i tot l'article 1691 del mateix Codi Civil estatal estableix que «*es nulo el pacto que excluye a uno o más socios de toda parte en las ganancias o en las pérdidas*» afegint que «*sólo el socio de industria puede ser eximido de toda responsabilidad en las pérdidas*».



El lucre, per tant, té a veure amb la finalitat del contracte societari, amb la causa contractual. I així, quan la societat es fa amb el propòsit d'obtenir un guany, hom parla de societat amb afany o ànim de lucre; si el propòsit, la finalitat, és diferent, l'entitat no tindrà caràcter lucratiu, encara que realitzi activitats de naturalesa econòmica.

Aquest és el cas de la cooperativa, atès que, com hem repetit, la seva finalitat és satisfer les necessitats o interessos socioeconòmics dels seus membres, ja sigui dotar-los d'un lloc de treball, d'un habitatge assequible, o de béns i serveis de consum en les millors qualitats d'informació, de formació i de preu. De fet, a la cooperativa de consum la contraprestació que les persones sòcies satisfan a la cooperativa no constitueixen preu, de la mateixa manera que les operacions entre la cooperativa i les seves sòcies i socis no constitueixen una compravenda; ans el contrari, el pagament de les persones sòcies es fa en termes de compensació de costos. En aquest sentit les persones sòcies han d'abonar a la cooperativa el cost que ha representat posar el bé o servei a la seva disposició.

Tampoc no hem de fer és confondre l'afany de lucre amb el fet que, al final de l'any, la cooperativa obtingui resultats positius, els qual obeeixen al fet d'haver realitzat una gestió eficient i, a vegades, a haver aplicat criteris de prudència en aquesta gestió<sup>5</sup>.

<sup>5</sup> Una anàlisi més exhaustiva sobre el per què les cooperatives no tenen ànim de lucre podeu consultar a <https://cooperativesdeconsum.coop/som-energia-som-cooperativa-per-tant-sense-anim-de-lucre/>



Però, si les cooperatives no tenen ànim de lucre, quin és el veritable sentit té l'article 144 de la Llei 12/2015?

Com hem vist, les activitats de les cooperatives i els projectes que poden duu a terme són ben diversos. Algunes cooperatives, tant de consum, com de treball, presten serveis relacionats amb les persones, especialment aquells de caire assistencial, atenció a la infància, a persones grans, discapacitats. Quan aquestes activitats les duen a terme entitats no lucratives que la Llei de l'IVA denomina "establiments de caràcter social" es troben parcialment exemptes de l'Impost sobre el Valor Afegit<sup>6</sup>, el que, a efectes pràctics suposa un estalvi en el preu final que paga la persona consumidora i usuària, atès que aquest és el subjecte que suporta el tribut.

En una altre àmbit, el fet que les cooperatives despleguin activitats econòmiques sovint derivava en el fet que, si pretenien participar en concursos públics, subvencions i similars, algunes administracions públiques assimilaven l'activitat econòmica amb l'afany de lucre i els negaven la possibilitat de prestar-se al concurs o subvenció, argumentant que, en tant que empreses, "tenien afany de lucre". Aforisme que, com acabem d'exposar, no és correcte en termes absoluts.

Per això, quan es va promulgar la Llei 18/2002, de 5 de juliol, el legislador va recollir una norma (aleshores l'article 129, actual article 144) que reconegués que, a determinats efectes, aquelles cooperatives que actuessin anàlogament a les altres entitats no lucratives, tinguessin el mateix tracte i la mateixa consideració, que són els següents: concursos públics, de contractació amb ens públics, de beneficis fiscals, de subvencions i, en general, de tota altra mesura de foment.

<sup>6</sup> En efecte, la Llei de l'IVA estableix al seu article 20.U.8è que certes activitats consistents en la prestació de serveis d'assistència es troben exemptes de l'impost sempre que siguin prestades per entitats de Dret Públic o entitats o establiments *privats de caràcter social*. Aquestes activitats són: a) *Protección de la infancia y de la juventud. Se considerarán actividades de protección de la infancia y de la juventud las de rehabilitación y formación de niños y jóvenes, la de asistencia a lactantes, la custodia y atención a niños, la realización de cursos, excursiones, campamentos o viajes infantiles y juveniles y otras análogas prestadas en favor de personas menores de veinticinco años de edad.* b) *Asistencia a la tercera edad.* c) *Educación especial y asistencia a personas con minusvalía.* d) *Asistencia a minorías étnicas.* e) *Asistencia a refugiados y asilados.* f) *Asistencia a transeúntes.* g) *Asistencia a personas con cargas familiares no compartidas.* h) *Acción social comunitaria y familiar.* i) *Asistencia a ex-reclusos.* j) *Reinserción social y prevención de la delincuencia.* k) *Asistencia a alcohólicos y toxicómanos.* l) *Cooperación para el desarrollo.* També es troben exemptes en els mateixos termes (establiment de caràcter social) les activitats descrites a l'apartat 9 de l'article 20.U citat: *9.º La educación de la infancia y de la juventud, la guarda y custodia de niños, incluida la atención a niños en los centros docentes en tiempo interlectivo durante el comedor escolar o en aulas en servicio de guardería fuera del horario escolar, la enseñanza escolar, universitaria y de postgraduados, la enseñanza de idiomas y la formación y reciclaje profesional, realizadas por Entidades de derecho público o entidades privadas autorizadas para el ejercicio de dichas actividades.*

I així, l'article 144, retolat "Condicció de cooperativa com a entitat sense ànim de lucre" diu textualment: *«Als efectes de concursos públics, de contractació amb ens públics, de beneficis fiscals, de subvencions i, en general, de tota altra mesura de foment que hi sigui aplicable, tenen la mateixa condició que la resta d'entitats sense ànim de lucre les cooperatives en els estatuts socials de les quals s'especifiqui expressament ...»*.

I tot seguit afegeix quatre requisits que, en essència, reproduïxen els que es contenen a l'article 22 de la Llei de l'Impost sobre el Valor Afegit en el seu apartat Tres per definir què es considera "establiment de caràcter social". Aquesta norma exigeix dos requisits: (i) que no tinguin finalitat lucrativa i que dediquin, en el seu cas, els beneficis que eventualment obtinguin en el desenvolupament de les activitats exemptes d'idèntica naturalesa i (ii) que els càrrecs de president, patró o patrona o representant legal siguin gratuïts i no tinguin interès en els resultats econòmics de l'explotació per sí mateixos o a través de persona interposada<sup>7</sup>. En tot cas, la condició d'establiment privat s'ha de demanar a l'administració tributària, segons el procediment previst reglamentàriament.

Per això, el citat article 144 recull a la legislació cooperativa els mateixos requisits que exigeix la Llei de l'IVA: no retribuir els càrrecs socials i destinar els resultats econòmics als propis fins socials, i no distribuir-los entre les persones sòcies, ni directament, via atribució dels excedents, ni indirectament, com resultaria en el cas d'incrementar la retribució de l'interès per les aportacions a capital social, o de retribuir el treball molt per sobre del previst als convenis laborals.

<sup>7</sup> La Llei de l'iva preveu també un tercer requisit: *3.º Los socios, comuneros o partícipes de las entidades o establecimientos y sus cónyuges o parientes consanguíneos, hasta el segundo grado inclusive, no podrán ser destinatarios principales de las operaciones exentas ni gozar de condiciones especiales en la prestación de los servicios. No obstant, aquest requisit no s'exigeix, entre d'altres, precisament, a les activitats exemptes descrites al número 8 de l'apartat U de l'article 20 de la Llei de l'IVA.*

I així la norma preveu el compliment dels requisits següents:

- a) *Els excedents de lliure disposició, un cop ateses les dotacions als fons obligatoris, no es distribueixen entre els socis, sinó que es destinen, mitjançant una reserva estatutària irrepartible, a les activitats pròpies d'aquesta classe de cooperativa, a la qual es poden imputar totes les pèrdues, de conformitat amb allò que estableix aquesta llei.*
- b) *Els càrrecs de membre del consell rector i els de la intervenció de comptes no són remunerats, sens perjudici que les persones que els ocupen puguin ésser rescabades de les despeses originades en l'exercici del càrrec. Si hi ha persones que no són sòcies que formin part del consell rector, aquestes sí que poden ésser remunerades, sense que aquesta circumstància alteri la condició d'entitat sense ànim de lucre.*
- c) *Les aportacions dels socis al capital social, tant les obligatòries com les voluntàries, no poden meritjar un interès superior a l'interès legal del diner, sens perjudici de les actualitzacions corresponents.*
- d) *Les retribucions dels socis treballadors o, si escau, dels socis de treball i del personal que treballi per compte d'altri no poden superar el 150% de les retribucions que, en funció de l'activitat i categoria professional, estableixi el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector i de la zona corresponent.*

Per tant, l'article 144 de la Llei de cooperatives preveu unes exigències addicionals a les generals previstes amb caràcter general, per al cas que la cooperativa vulgui obtenir certs beneficis en matèria de subvencions, contractació pública o a efectes fiscals, com els continguts a la legislació sobre l'IVA, que exigeix poder considerar la cooperativa com a "establiment de caràcter social", però d'això no s'infereix que les cooperatives que no compleixin aquest requisits siguin entitats amb ànim de lucre mercantil, tal com hem explicat.

## 2. PER QUÈ UNA COOPERATIVA DE CONSUM ÉS MES ADEQUADA PER A DUU A TERME UNA ACTIVITAT ECONÒMICA QUE UNA ASSOCIACIÓ?

Com hem vist, la cooperativa és una entitat que té com a finalitat que un grup de persones duguin a terme una activitat econòmica conjuntament, compartint una finalitat comuna: la de satisfer les seves necessitats socials, econòmiques o culturals.

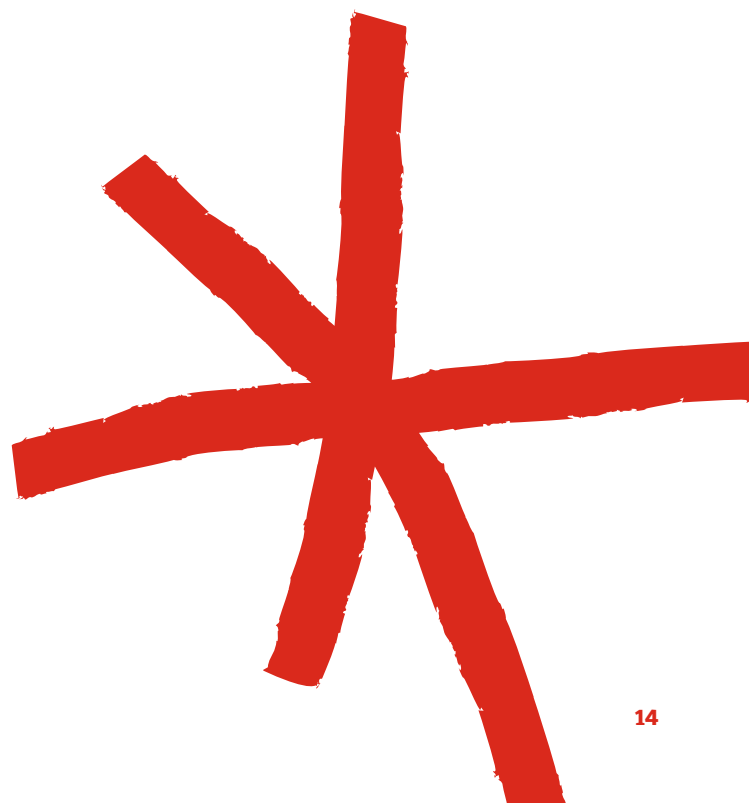
Tanmateix, tot sovint sentim a dir que l'associació és una altra forma d'agrupar-se per a obtenir els mateixos objectius, i que és més ràpida i àgil de constituir i funcionar i més senzilla de gestionar. Però aquesta asseveració no és del tot certa.

En primer lloc, cal aclarir que no és cert que una associació pugui servir als mateixos objectius, perquè l'associació no pot tenir com a finalitat exclusiva o ni tan sols principal el desenvolupament d'activitats econòmiques. Així ho trobem al Llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya (en endavant CCC), relatiu a les persones jurídiques (Llei 4/2008, de 24 d'abril), quan defineix les associacions a l'article 321-1 dient que «són entitats sense ànim de lucre, constituïdes voluntàriament per tres o més persones *per a complir una finalitat d'interès general o particular, per mitjà de la posada en comú de recursos personals o patrimonials amb caràcter temporal o indefinit*», i tot seguit el precepte afegeix que les associacions «poden dur a terme activitats *econòmiques accessòries o*

*subordinades a llur finalitat si els rendiments que en deriven es destinen exclusivament al compliment d'aquesta», **deixant clar, per tant, que la realització d'aquestes activitats econòmiques no pot ser l'activitat principal de l'associació.***

En segon lloc cal aclarir que tampoc no és cert que una associació que, a més de les activitats merament associatives, és a dir, les pròpies dels seus fins, realitzi una activitat de naturalesa econòmica, sigui més senzilla de gestionar des del punt de vista jurídic, econòmic, fiscal o comptable, que una cooperativa, si prenem en consideració les normes que hauria de complir aquesta associació. Ans el contrari, aquests deures són equivalents als de qualsevol altra societat, o inclusiu en alguns extrems poden resultar més complexos.

Abans de seguir, però, convé determinar què es considera activitat econòmica a la legislació catalana i espanyola.



## 2.1. El concepte d'activitat econòmica o empresarial. Llei de l'IVA: ordenació de factors personals i/o materials de producció

El concepte legal d'activitat empresarial s'incorpora al nostre Ordenament jurídic amb la primera Llei reguladora de l'Impost sobre el Valor Afegit, la Llei 30/1985, de 2 d'agost, quan en el seu article 4 deia: «*son actividades empresariales o profesionales las que impliquen la ordenación por cuenta propia de factores de producción, materiales y humanos, o de uno de ellos, con la finalidad de intervenir en la producción o distribución de bienes o servicios*» afegint que es consideraven com a tals les activitats extractives, el comerç, la fabricació, la prestació de serveis, incloses les activitats agrícoles, forestals, ramaderes pesqueres, de construcció, mineres i l'exercici de professions liberals i artístiques.

La Llei actual, la Llei 37/1992 de 28 de desembre, declara que el fet imposable de l'impost consisteix en els lliuraments de béns o les prestacions de serveis realitzades amb caràcter habitual o ocasional per **empresaris** o professionals a **títol onerós**, en el desenvolupament d'una **activitat empresarial** o professional, activitats que defineix a l'article 5.Dos en el mateix sentit que l'article 4 de la Llei de 1985.

Ja hem vist com en la definició legal mateixa de la cooperativa es fa referència a una “*activitat empresarial de base col·lectiva*”, el que sens dubte ens porta a considerar que l'activitat cooperativa és una activitat econòmica, i que la societat cooperativa s'ha de considerar una entitat de naturalesa eminentment empresarial. Però, si aquesta activitat la duu a terme una associació, entitat no lucrativa que, a diferència de la cooperativa, no té aquesta naturalesa empresarial, ¿també cal considerar que ens trobem davant una activitat econòmica?

Certament, la definició tan àmplia del concepte que ofereix la Llei (ordenar per compte propi factors de producció materials i/o humans) pot portar a pensar que qualsevol activitat col·lectiva que mínimament requereix d'una certa organització s'hi podria enquibir, tant la pròpiament associativa (la no econòmica), com l'econòmica. No obstant, la norma legal acota aquest concepte, exigint que l'activitat empresarial: (i) tingui com a finalitat intervenir en la producció o distribució de béns o serveis, i (ii) es faci a títol onerós, és a dir, a canvi d'una contraprestació, quedant, per tant, fora del concepte d'activitat econòmica les activitats gratuïtes, que no comporten un pagament per qui rep el bé o del servei prestat per l'associació.

La Jurisprudència i la Doctrina administrativa també acoten i matisen aquest concepte. Així, la Direcció General de Tributs del Ministeri d'Hisenda, a la Consulta Vinculant núm. V1341/23 de 22 maig, de la Direcció General de Tributs, diu que l'ordenació dels mitjans personals i materials els ha de dur a terme l'empresari *«con independencia y bajo su responsabilidad»* i *«asumiendo el riesgo y ventura que pueda producirse en el desarrollo de la actividad, siempre que las mismas se realicen a título oneroso»*. I el Tribunal Suprem afegeix que aquesta ordenació dels factors de producció s'ha de fer *«con la intención de intervenir en el mercado de bienes y servicios»* (Sentencia del Tribunal Suprem de 3 de febrer de 2016, citada per la Sentència núm. 266/2021 de 24 de març, del Tribunal Superior de Justícia de València (Sala Contenciosa Administratiu, Secció 3<sup>a</sup>).

Per tant, si una associació pretén subministrar a les persones associades béns o serveis que satisfacin les seves necessitats, i ho fa a canvi d'una contraprestació, ja sigui el pagament del preu, ja sigui l'abonament d'una quota periòdica que li doni dret a accedir a béns o serveis concrets, ens trobem davant la realització d'una activitat econòmica o empresarial, activitat que, com hem vist en l'anàlisi de les normes reguladores del CCC, només les pot fer (i) de manera accessòria o subordinada a les finalitats que li són pròpies, i (ii) sempre que els rendiments que se'n derivin els destini exclusivament al compliment d'aquests fins. I així, hem de concloure que l'associació no és un tipus d'entitat adequat per a dur a terme exclusivament o de manera principal activitats econòmiques.

Però analitzem si, efectivament, constituir i gestionar una associació resulta menys complex que si optem per la figura cooperativa.



## 2.2.

### La Cooperativa versus l'Associació: la constitució i els deures registrals

Analitzem en primer lloc com s'han de constituir i de gestionar els dos tipus d'entitats que estem analitzant, les cooperatives i les associacions, per comprovar si, en efecte, és més senzill crear una associació.

#### a) La constitució de la cooperativa

Per a constituir una cooperativa la legislació catalana exigeix, com a requisit formal, **l'escriptura pública**, que ha de contenir

- (i) l'acta de l'assemblea constituent
- (ii) els estatuts socials

L'escriptura s'ha d'inscriure en el Registre de Cooperatives, pagant la taxa corresponent, per tal que la societat adquireix personalitat jurídica diferent de la de les persones que en són sòcies (article 11 de la Llei 12/2015).

També és necessari:

- (i) que actuïn com a sòcies fundadores el nombre mínim de persones físiques previst a l'article 12 de la Llei que, en el cas de les cooperatives de consum, ja hem dit que és de 10, sens perjudici que addicionalment hi pugui participar alguna persona jurídica, com a consumidora i usuària, sempre que aquesta tingui la condició de consumidora final d'acord amb la legislació consumidorista o, i no té aquesta condició, com a sòcia col·laboradora;
- (ii) la llei també exigeix a l'article 70 el desemborsament d'un capital inicial mínim, que legalment no pot ser inferior a 3.000 €, capital que ha d'estar totalment subscrit i desemborsat; a aquests efectes cal dipositar-lo en una entitat bancària, que ens haurà d'acreditar el seu desemborsament i que es configura com a capital social de la nova entitat, mitjançant un certificat emès per aquesta entitat bancària;
- (iii) s'ha d'haver sol·licitat i obtingut prèviament el certificat negatiu de nom social al Registre de Cooperatives.



Aquests documents s'han d'incorporar a l'escriptura pública, junt amb els estatuts i l'acta, escriptura que, a més de contenir l'acord de creació de la societat i l'aprovació dels estatuts que regiran la vida societària i ha d'elegir el seu primer consell rector, òrgan de govern i de gestió de la cooperativa. També cal indicar a l'escriptura el CNAE (código nacional de actividades económicas) que corresponent a l'activitat principal que duu a terme la cooperativa. Si als estatuts socials n'hem consignat diversos, cal manifestar quin d'ells és el principal en els atorgaments de l'escriptura notarial.

Cal obtenir-ne el NIF (que pot tramitar el mateix notari que autoritza la constitució de la societat) i abans d'inscriure la cooperativa al Registre, cal presentar la declaració de l'Impost de Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats pel concepte "operacions societàries", concretament per l'operació de "constitució", però aquesta gestió no té un cost tributari, perquè la cooperativa està exempta d'aquest impost, d'acord amb la Llei reguladora del tribut i amb la Llei 20/1990, de 19 de desembre, de l'estatut fiscal de les cooperatives.

## **b) La constitució de l'associació**

La constitució de les associacions, d'acord amb l'article 321-1 del CCC requereix l'acord voluntari de tres o més persones, físiques o jurídiques.

Per constituir una associació no s'exigeix cap requisit formal especial, més enllà de la **forma escrita** essent suficient a aquest efectes el **document privat**. Per tant, no és precisa l'escriptura pública per a recollir en una acta fundacional l'acord de constitució adoptat per les persones sòcies que ha de tenir el següent contingut, d'acord amb l'article 321-3 del CCC:

- a. El lloc i la data en què s'estén l'acta fundacional.
- b. La denominació, el domicili, la nacionalitat i, si els fundadors són menors, llur edat. Aquestes dades s'han d'acreditar documentalment.
- c. La voluntat de constituir l'associació, que s'acredita amb la signatura de l'acta, acompanyada, en el cas de les persones jurídiques, de la constància documental de l'acord o la decisió corresponent.
- d. Els estatuts de l'associació.
- e. Les aportacions fetes o compromeses al patrimoni inicial de l'associació no són obligatòries, però, si n'hi ha, s'hi han de fer constar, indicant la naturalesa dels béns, el títol i les condicions d'aportació, i llur valoració, si no són en diners.
- f. La designació de les persones que han d'integrar l'òrgan de govern inicial que normalment s'anomena junta directa.

Com en el cas de la cooperativa, les associacions s'han d'inscriure al Registre, en aquest cas al Registre d'Associacions, afegint la Llei que aquesta inscripció es fa només a efectes de publicitat (article 321-5). De fet, l'article 311-2 del CCC estableix que les entitats subjectes a les disposicions del Codi adquireixen personalitat jurídica per mitjà de la voluntat manifestada en l'acte de constitució i del compliment, si escau, dels requisits que la llei estableix.

La falta d'inscripció de l'associació en el Registre no perjudica l'adquisició de la seva personalitat jurídica, però sí afecta al règim de responsabilitat de les persones membres pels deutes de l'entitat. Així, tot i que l'article 312-14 del CCC diu que dels actes de l'associació en respon aquesta, recollint d'aquest manera el principi general de responsabilitat patrimonial universal de l'article 1911 del Codi civil estatal, l'article 312-15 del CC preveu un règim específic d'actuació i de responsabilitat abans de la inscripció de l'associació en el Registre, que consisteix en imposar la responsabilitat personalment i directa als fundadors, promotors, membres de l'òrgan de govern o les altres persones encarregades de promoure la inscripció de la persona jurídica. Les conseqüències derivades de la manca d'inscripció en cas de negligència o de culpa és mantenir aquest règim de responsabilitat, sense que s'apliqui el principi de responsabilitat limitada pels deutes de l'associació.

Per tant, tot i que la validesa de l'acte constitutiu no exigeix la inscripció al Registre, un dels efectes derivats més importants, la limitació de responsabilitat dels membres de l'entitat pels actes d'aquesta, només operarà si efectivament es produeix aquesta inscripció que, com en el cas de les cooperatives, merita la taxa corresponent.

Com en cas de la cooperativa, caldrà obtenir el NIF per tal que l'entitat pugui començar les seves activitats, tant si només duu a terme les pròpies dels seus fins socials, com si també es proposa realitzar-ne de naturalesa econòmica. En el cas de l'associació no és necessari presentar l'Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes jurídics Documentats.

Certament, sembla que la constitució de l'associació és més fàcil que la d'una cooperativa, en exigir-se menys requisits formals, així com els costos inherents (el cost de l'escriptura, si cal una gestor que tramiti la liquidació de l'impost...), però com tot seguit veurem, la resta de deures formals són molt similars en ambdues classes d'entitats.

### c) Els deures registrals de la cooperativa i de l'associació

Hem parlat en apartats precedents que tant les cooperatives com les associacions, un cop constituïdes, s'han d'inscriure al registre adient, però la Llei exigeix que, a més de l'acte constitutiu, s'hi inscrivin altres actes obligatòriament. Comparem els deures d'unes i altres entitats en el següent quadre:

Associacions: Art. 315-2 del CCC	Cooperatives: Ar. 18 de la Llei 12/2015
La constitució, que ha de contenir la identitat de les persones fundadores, els seus estatuts, la identitat de les persones que formen part de l'òrgan de govern i els càrrecs que hi ocupen	La constitució de la societat
La modificació dels estatuts, incloent-hi, si escau, la pròrroga de la durada de la persona jurídica	La modificació dels estatuts socials, inclòs el canvi de classe de cooperativa
El nomenament, la suspensió i el cessament dels membres de l'òrgan de govern	El nomenament, el cessament i les delegacions dels membres dels òrgans socials, la direcció general, la direcció de les seccions de crèdit i, si escau, els auditors de comptes
Les delegacions de funcions i els apoderaments generals, i també llur modificació, revocació o substitució, a excepció dels poders generals per a plets	Els poders generals i les delegacions de facultats, llurs modificacions, revocació i substitució, excepte els poders generals per a plets o per a la realització d'actes concrets
Els acords de fusió, d'escissió i de transformació	La fusió, pròpia o per absorció, i l'escissió i la transformació de la cooperativa en qualsevol altra entitat
La declaració de concurs i les circumstàncies que estableix la legislació concursal	El concurs, les mesures administratives i judicials d'intervenció, i les resolucions judicials o administratives, si és preceptiu fer-ne la inscripció
La dissolució i, si escau, el nomenament, la suspensió i el cessament de les persones liquidadores	L'acord de dissolució de la cooperativa i de nomenament dels liquidadors
La cessió o la destinació del romanent en cas de dissolució o, si no n'hi ha, l'acord formal d'extinció	La liquidació de la societat
Les mesures administratives o judicials d'intervenció de la persona jurídica	La creació, la supressió, la modificació i el trasllat del web corporatiu
La impugnació d'acords, actes o decisions susceptibles de constància registral, si així ho resol cautelarment l'autoritat judicial	El canvi de domicili
Les resolucions judicials que afectin actes susceptibles de constància registral	La creació i la baixa de les seccions de crèdit
Els actes la constància registral dels quals sigui establerta pel CCC o altres lleis	

Del quadre anterior podem constatar que no hi ha diferències substancials pel que fa als deures formals registrals d'unes i altres entitats, per la qual cosa no sembla que podem sostenir que aquesta part de la gestió se simplifiqui si hem optat per la forma associativa en front de la cooperativa, ans al contrari, les dues entitats tenen deures similars i també pel que fa als costos, atès que quasi tots els actes inscripcionals porten associada la taxa corresponent, tant en el cas de les cooperatives, com en el cas de les associacions.

A més del deure d'inscripció, les cooperatives també estan obligades a **dipositar en el seu registre els comptes anuals de l'exercici econòmic**, tràmit al qual no estan obligades les associacions, tret que hagin estat declarades d'utilitat pública. Aquest dipòsit, d'acomrd amb l'article 18 de la Llei 12/2015, de cooperatives no implica practicar una inscripció, sinó que es fa constar , en el Registre de Cooperatives per anotació marginal.

En efecte, és un tràmit addicional que no han de complir la majoria de les associacions. Precisament perquè aquest tràmit està vinculat al desenvolupament d'una activitat econòmica que tindrà a lloc en el mercat i aquest dipòsit dels comptes anuals s'ha d'efectuar a efectes de publicitat, com a mecanisme de protecció de les terceres persones que contracten amb la cooperativa, aportant seguretat al tràfic jurídic i econòmic. Publicitat i seguretat del tràfic que no tindrà lloc quan és l'associació la que duu a terme una activitat econòmica, amb l'excepció, com hem dit, que l'associació hagi estat declarada d'utilitat pública.

Però, fins i tot en aquest darrer cas, aquest dipòsit s'efectua als efectes de control per part del Protectorat de la Generalitat de Catalunya, sense ser accessibles a terceres persones que contractin amb l'associació, a diferència dels comptes de les cooperatives, respecte els quals qualsevol persona en pot demanar certificació i còpia al Registre de Cooperatives. Tot i que simplifiqui els tràmits de gestió, la manca de la publicitat dels comptes anuals que deriva del dipòsit dels comptes anuals pot posar l'associació en una situació de desavantatge, per exemple, si acudeix a demanar finançament a les entitats, atès que no poden consultar aquests comptes de manera oficial.



## 2.3. La Cooperativa versus l'Associació: deures fiscals i comptables

A més dels deures registrals que hem exposat, les persones jurídiques han de complir diversos deures a nivell fiscal i comptable. En aquest sentit, com veurem més endavant, encara que l'associació no hagi de dipositar els seus comptes anuals en el registre, això no implica que no hagi d'elaborar comptes anualment i que no estigui obligada a portar al dia i ordenada la seva comptabilitat, d'acord amb les normes legals. Veiem quines són aquestes normes legals.

Pel que fa a les associacions, l'article 313-1 del CCC, intitulat "*Deures comptables*" estableix el deure de les persones jurídiques de portar una comptabilitat ordenada, diligent, que s'adeqüi a llur activitat, que la reflecteixi fidelment i que permeti fer el seguiment cronològic de les operacions i elaborar els comptes anuals, afegint que les anotacions s'han de fer d'acord amb els principis de comptabilitat generalment admesos i amb les disposicions que en cada cas siguin aplicables.

Pel que fa a les cooperatives, l'article 86 de la Llei 12/2015 exigeix que portin al dia el llibre d'inventaris, el de balanços, el llibre diari i tot altre llibre que els sigui imposat per altres disposicions legals<sup>8</sup>.

<sup>8</sup> En aquest sentit el Codi de comerç diu al seu article 25: «*Todo empresario deberá llevar una contabilidad ordenada, adecuada a la actividad de su empresa que permita un seguimiento cronológico de todas sus operaciones*» i afegeix que han d'elaborar periòdicament balanços i inventaris, a més dels altres documents que exigeixi la normativa específica. De fet, com hem vist, el propi apartat 2.1 la Llei vigent de l'IVA, quan lliga el concepte d'activitat econòmica al d'empresari, remet al compliment dels deures que imposa al Codi de comerç, entre els quals, els de portar una comptabilitat ordenada.

## a) Els deures comptables de les associacions

Les obligacions comptables de les associacions subjectes a Dret civil català es regulen al *Decret 259/2008, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Pla de comptabilitat de les fundacions i les associacions subjectes a la legislació catalana*. Així s'estableix a l'article 2 del Decret, segons el qual el Pla de comptabilitat és aplicable per a totes les fundacions i per a les associacions que tinguin l'obligació de formular comptes anuals, tenint en compte que estan obligades totes les que hagin de presentar la declaració de l'Impost de Societats, encara que la totalitat de les seves rendes estiguin exemptes de pagament del tribut.

En aquest sentit, l'article 124 de la Llei reguladora de l'Impost sobre Societats (Llei 7/2014, de 27 de novembre) estableix que no estan obligades a fer aquesta declaració les entitats parcialment exemptes de l'impost, d'acord amb l'article 9.3 de la Llei a les quals ens referim més endavant, sempre quan s'acompleixen, alhora, els tres requisits següents:

- a. que els seus ingressos totals no superin 75.000 € anuals;
- b. que els ingressos corresponents a les rendes no exemptes no superin els 2.000€ anuals;
- c. que totes les rendes no exemptes que obtinguin, estiguin subjectes a retenció.



La norma comptable catalana classifica les entitats a les quals s'aplica, en funció de la seva dimensió, diferenciant entitats de gran dimensió, de dimensió mitjana o de dimensió reduïda establint un règim especial per les entitats de dimensió mitjana o reduïda<sup>9</sup>, simplificant els tràmits per a les entitats més petites. Tot i això, el Pla els imposa uns deures comptables similars als continguts al Pla General de Comptabilitat (en endavant PGC), o al PGC adaptat per a PIMES, als quals es remet com a normes supletòries. No obstant, hem d'afegir que hi ha normes comptables estatals específiques per a les entitats sense finalitat lucrativa, el *Reial Decret 1491/2011, de 24 d'octubre, pel qual s'aproven les normes d'adaptació del Pla General de Comptabilitat a les entitats sense ànim de lucre i el model de pla d'actuació de les entitats sense ànim de lucre*, així com la *Resolució de 26 de març de 2013, de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes, per la qual s'aprova el Pla de Comptabilitat de petites i mitjanes entitats sense fins lucratius*.

Aquestes darreres normes serien aplicables de manera supletòria respecte al Decret català, preferentment a les normes generals contingudes al PGC.

Cal prendre en consideració que, si a més de les activitats específiques de les entitats no lucratives, l'associació duu a terme activitats econòmiques, les normes comptables estatals diuen que s'han d'identificar separatament aquella part dels comptes que correspon a les seves finalitats pròpies de la part que correspon a l'activitat econòmica que duen a terme.

<sup>9</sup> El Pla de Comptabilitat considera al seu article 3 que són entitats de **dimensió gran** les que durant dos exercicis consecutius compleixin, en la data de tancament de cadascun d'ells, dues de les tres condicions següents: (i) el total de les partides de l'actiu superi els 2.850.000 €; (ii) l'import del volum anual d'ingressos ordinaris superi els 5.700.000 €; i (iii) el nombre mitjà de persones treballadores durant l'exercici sigui superior a 50. Es consideren entitats de **dimensió mitjana** les que durant dos exercicis consecutius compleixin, en la data de tancament de cadascun, dues de les tres condicions següents: (i) el total de les partides de l'actiu **no superi** els 2.850.000 €; (ii) l'import del volum anual d'ingressos ordinaris **no superi** els 5.700.000 €; i (iii) el nombre mitjà de persones treballadores durant l'exercici **no sigui superior** a 50; i són **entitats de dimensió reduïda** les que durant dos exercicis consecutius compleixin, en la data de tancament de cadascun, dues d'ells, les tres condicions següents (i) que el total de les partides de l'actiu no superi 1.000.000 €, que l'import del volum anual d'ingressos ordinaris no superi els 2.000.000 € i que el nombre mitjà de persones treballadores empleades durant l'exercici no sigui superior a 10.



Per tant, si apliquem de manera escrupolosa les normes legals, si una associació, a més de les activitats específiques pròpies dels seus fins, realitza una activitat econòmica, resulta fins i tot més complexa la seva gestió comptable, atès que cal separar en cadascuna de les partides el que correspon a l'activitat pròpia de la que correspon a l'activitat econòmica, el que encara es complica més quan part dels ingressos, de les despeses, dels actius o dels passius es troben alhora afectes a les dues classes d'activitats.

## **b) Els deures fiscals de l'associació**

També sentim sovint afirmar que l'associació és més fàcil de gestionar que, per exemple, la cooperativa, perquè l'associació no ha de pagar l'Impost sobre Societats. Un cop més aquesta asseveració no s'ajusta del tot al que preveuen les normes legals, perquè, una cosa és no estar obligat al pagament de l'impost i una altra de diferent és que, tot i no haver-lo de pagar, sigui obligatòria la presentació de la declaració tributària, força complexa, a de que també més comporta el deure de complir les normes comptables exposades a l'apartat a).

En aquest sentit l'article 9.1 de la Llei de l'Impost sobre Societats, abans citada, regula quines són les entitats exemptes tant de pagament de l'impost, com de la seva presentació, fonamentalment administracions públiques<sup>10</sup>. Els altres apartats de l'article 9 regulen el que la llei nomena "entitats parcialment exemptes", entre elles: (i) les entitats de mecenatge (les que gaudeixen dels beneficis fiscals de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratius i dels incentius fiscals al mecenatge); (ii) les altres entitats i institucions sense ànim de lucre no incloses que no gaudeixin de mecenatge; (iii) les unions, federacions i confederacions de cooperatives<sup>11</sup>.

<sup>10</sup> En concret la norma decalarà exemptes del tribut l'Estat, les Comunitats Autònomes i les entitats locals, els organismes autònoms de l'Estat i entitats de dret públic de caràcter anàleg de les Comunitats Autònomes i els ens locals, el Banco de España, el Fondo de Garantía de Depósitos de Entidades de Crédito y els fons de garantia d'Inversiones, les entitats gestores i serveis comuns de la Seguridad Social, l'Instituto de España i les Reials Acadèmies oficials integrades en ell, les institucions de les Comunitats Autònomes amb llengua oficial pròpia que tinguin finalitat similars a la Real Academia Española i els organismes públics recollits a les Disposicions addicionals novena i desena de la Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'Organització i Funcionament de l'Administració General de l'Estat, així com les entitats de dret públic de caràcter anàleg de les Comunitats Autònomes i els ens locals, les Agències Estatals referides a les Disposicions addicionals primera, segona i tercera de la Llei 28/2006, de 18 de juliol, i el Consejo Internacional de Supervisión Pública en estàndards d'auditoria, ètica professional i matèries relacionades.

<sup>11</sup> Els altres subjectes parcialment exemptes són els col·legis professionals, les associacions empresarials, les càmeres oficials i els sindicats, els fons de promoció d'ocupació constituïts a l'empara de l'article 22 de la Llei 27/1984; les Mútues Col·laboradores de la Seguretat Social; les entitats de dret públic dels Ports de l'Estat i les respectives de les Comunitats Autònomes; els partits polítics.

Cal recordar que la majoria de les associacions no gaudiran del règim fiscal de mecenatge, tenint en compte el seu abast limitat i els requisits que exigeix la Llei 49/2002. A títol d'exemple, en el cas de les associacions només s'hi poden acollir les que prèviament han estat declarades d'utilitat pública.

El règim d'exempció parcial implica que algunes de les rendes percebudes per l'associació estan gravades per l'impost, mentre que altres estan exemptes, però cal declarar-les tot i que no comportin el deure de pagament. Les rendes exemptes de pagament de l'impost sobre Societats són els rendiments procedents de:

- les activitats que constitueixin el seu objecte o finalitat específica, sempre que no tinguin la consideració d'activitats econòmiques; en particular, estan exemptes **les quotes dels associats, col·laboradors o benefactors, sempre que no es corresponguin amb el dret a percebre una prestació derivada d'una activitat econòmica,**
- **les rendes per adquisicions i transmissions de béns a títol gratuït,** sempre que s'obtinguin o es realitzin en compliment del seu objecte o finalitat específica,
- **les que aflorin en la transmissió onerosa de béns afectes a la realització de l'objecte o finalitat específica, quan el total producte obtingut es reinverteixi.**
- La Llei afegeix expressament que **l'exempció no inclou els rendiments d'activitats econòmiques, ni les rendes derivades del patrimoni, ni les rendes obtingudes en transmissions, diferents de les expressament declarades com a exemptes** i ja hem vist a l'apartat 2.1 que el concepte d'activitat econòmica a la legislació fiscal és molt ampli. Si, en efecte, es considera que es tracta d'una activitat econòmica, s'aplica a l'impost el mateix tipus que a les altres societats: el 25% sobre els beneficis. Només si l'entitat es torba subjecte a la Llei de mecenatge s'aplicaria un tipus tributari baix, situat actualment en el 10%.

No obstant, inclusiu si totes les rendes de l'entitat estan exemptes de pagament, les associacions que tinguin la consideració d'entitats parcialment exemptes han de presentar la liquidació de l'impost i només n'estan exceptuades, com hem dit, si: (i) els seus ingressos totals no superen 75.000 € anuals; (ii) el total dels ingressos per rendes no exemptes de l'impost no superen els 2.000 € anuals; i (iii) la totalitat de les rendes no exemptes que obtinguin estiguin subjectes a retenció.

## 2.4. Conclusions

Amb el que hem explicat als apartats anteriors queda palès que, amb algunes petites excepcions, la gestió jurídica, fiscal i comptable de les associacions que realitzen activitats econòmiques anàlogues a les d'una cooperativa de consum no és més senzilla, si es dóna estricte compliment a les normes legals i comptables.

Qüestió diferent és si, davant la manca de dipòsit de comptes o altres mecanismes específics de control per part de l'administració tributària, l'entitat opta per no complir aquests deures. Però en aquest cas correrà el risc de rebre una inspecció tributària, que portaria aparellada la corresponent sanció.

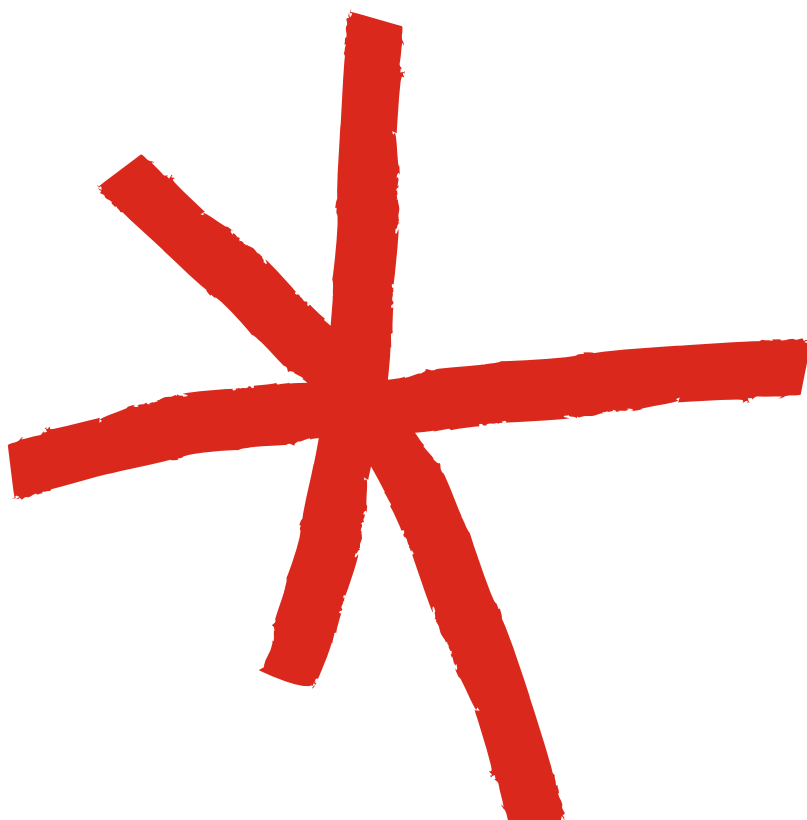
Hom podria preguntar què passa si, tot i fer activitat econòmica, el volum d'ingressos de l'associació és inferior a 75.000 € anuals. Per exemple, un petit grup de persones consumidores de productes agroecològics o d'una petita comunitat energètica que no arriben a aquest topall, podria desenvolupar aquestes activitats des d'una associació, per tal d'eludir els deures formals que hem exposat.

Des d'un punt de vista rigorós hem de dir que tampoc seria possible, tota vegada que el volum d'ingressos al qual es refereix la Llei de l'Impost sobre Societats per tal de poder ser considerades rendes exemptes, s'aplica només a aquelles rendes exemptes que enumera la Llei, entre les quals les quotes de les persones associades, que només tindran aquesta consideració si no donen dret a cap contraprestació per a les persones associades, ja sigui en forma de provisió de béns o de serveis, perquè en aquest cas ens trobarem davant rendes subjectes a tributació, i al deure inherent de complir les normes comptables.

Per això, si optem per constituir una associació per fer exclusivament aquestes activitats la nostra recomanació és que es doni estricte compliment a les obligacions fiscals i comptables que s'hi deriven.

No obstant el que hem exposat, la constitució d'una associació per fer activitats econòmiques podria tenir sentit quan aquestes tenen el caràcter complementari dels fins propis. Però quan els rendiments d'aquestes activitats acaben essent la major part dels ingressos de l'entitat, el més aconsellable és adoptar una forma societària més adequada. Tot i que hom pot continuar emprant la forma associativa durant un temps limitat si, per exemple, es pretén fer una prova pilot, validar el projecte econòmic, la seva viabilitat, etc. Però un cop feta aquesta validació la nostra recomanació és que s'opti per una entitat idònia per a realitzar activitats econòmiques, com és la cooperativa de persones consumidores i usuàries.

Una forma de fer-ho que dóna continuïtat al projecte, sense interrupció, és la de transformar l'associació en una societat cooperativa de consum. En el següent apartat expliquem com es pot duu a terme aquest procés.



# 3. LA TRANSFORMACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ EN COOPERATIVA

## 3.1.

**Significat i transcendència jurídica.**

**Operació estructural.**

**Successió universal en el patrimoni de l'entitat d'origen**

La transformació constitueix una de les operacions estructurals de les persones jurídiques. Es tracta d'aquells acords que modifiquen la pròpia estructura de l'entitat, afectant l'essència mateixa del contracte societari, els elements bàsics d'aquest. En el cas de la transformació es tracta del canvi de classe o tipologia d'entitat, però conservant la personalitat jurídica, la seva identitat subjectiva (en tant que subjecte de drets i d'obligacions). Així ho determina l'article 314-3 del CCC quan preveu que «les persones jurídiques es poden transformar, conservant la personalitat».

El concepte legal de transformació el trobem a l'article 3 de la Llei 3/2009, de 3 d'abril, sobre modificacions estructurals de les societats mercantils, quan diu que *«en virtud de la transformación una sociedad adopta un tipo social distinto, conservando su personalidad jurídica»*. Es tracta, per tant, de la modificació de la classe d'entitat, conservant, no obstant, la mateixa personalitat jurídica, i amb ella la totalitat dels drets i deures dels qual és titular l'entitat abans de l'acord de transformació.

Però, la transformació implica un canvi substancial en el règim de l'organització, que comporta el canvi de les normes a les quals haurà de subjectar la seva actuació, deixant de regular-se per les normes de la classe originària (en el cas que analitzem, l'associació), per passar a regir-se per les que regulen la nova forma societària (en el nostre cas, la cooperativa).

## 3.2. Advertiments (subvencions i altres drets personalíssims)

Acabem d'explicar a l'aparat 3.1. anterior que en les operacions estructurals, com és el cas de la transformació, l'entitat resultant conserva la titularitat de tots els drets i deures que tenia l'entitat d'origen. Així, la nova cooperativa constituïda per transformació de l'associació continuarà essent titular dels drets i deures, perquè es produeix una successió universal de la nova entitat en tot el patrimoni de l'entitat originària.

No obstant aquesta successió universal en tots els drets i deures de la transformada, cal fer esment al que en Dret s'anomenen drets personalíssims, que són aquells que es vinculen de manera directa, exclusiva i excloent, a favor d'un determinat subjecte del dret. Aquests drets personalíssims no són transmissibles per part del seu titular, de forma que no podrien formar part del patrimoni que és objecte de successió universal a favor de l'entitat resultant de la transformació.

Entre aquests drets personalíssims s'hi inclouen les subvencions, perquè així les configura la legislació i la jurisprudència. Perquè les subvencions s'atorguen, per una banda, en virtut de les particulars condicions del subjecte perceptor, requisits i condicions que el converteixen en apte per complir els requisits exigits en el plec de clàusules administratives que regulen la subvenció i per complir l'objectiu d'aplicar la subvenció a les activitats que s'ha consignat en el plec esmenat, que sempre impliquin donar compliment a algun aspecte d'interès general.

Per tant, el plec de condicions podria exigir, entre d'altres requisits, certes formes jurídiques dels subjectes concurrents (com per exemple, recents convocatòries com el Solarcoop que exigeix de forma expressa la forma de societat cooperativa de persones consumidores). Per tant, el canvi de la forma jurídica del beneficiari de la subvenció pot suposar la pèrdua de les condicions exigides per rebre-la o bé perquè les condicions inherents a la nova forma jurídica no van poder ser preses en consideració per l'administració atorgant quan va concedir la subvenció.

Per aquest motiu, el canvi de forma jurídica podria comportar una eventual revocació de la subvenció, com ha declarat el Tribunal Suprem. A tall d'exemple, la Sentència de la Sala del Contenciós Administratiu, Secció 3<sup>a</sup>, de 18 desembre 2006, que considera, com defensava l'advocat de l'Estat, que el procediment de concessió de la subvenció té en compte les condicions personals del sol·licitant, per la qual cosa ens torbem davant d'un procediment personalíssim i, per tant, intransmissible, argumentant:

*«De la interpretació sistemàtica de los apartados 1, 4, 6, 7 y 8 del artículo 81 de la Ley General Presupuestaria, en la redacción debida a la Ley 31/1990, de 27 de diciembre, se desprende que la cualidad subjetiva del solicitante y beneficiario de la subvención es determinante tanto en el procedimiento de otorgamiento, al deber **establecerse de forma precisa en las bases de la convocatoria los requisitos de índole personal que deben reunir los peticionarios, entre los que se incluyen necesariamente las condiciones acreditativas de la solvencia económica y de la capacidad técnica para acometer el proyecto que justifica la recepción de los fondos públicos**, con el fin de asegurar el respeto más estricto de los principios de concurrencia y objetividad, como en el proceso de ejecución de la inversión y en el procedimiento de comprobación y de control, ya que el cumplimiento de la subvención constituye una carga jurídica que asume el beneficiario».*

Per això, si l'associació ha demanat subvencions, i per tal d'evitar un risc de revocació, hem d'aconsellar que, prèviament a iniciar el procés de transformació: (i) **es revisin les bases de la subvenció, per constatar que la cooperativa resultant de la transformació podia ser igualment beneficiària de la mateixa o que fins i tot estava expressament prevista a les bases** (com a vegades s'hi inclou en els plecs de condicions dels concursos municipals d'alguns ajuntaments, per a l'adjudicació de drets de superfície sobre sòl de titularitat pública, a cooperatives integrals d'habitatges i de consum en règim de cessió d'ús); i (ii) **que es comuniqui formalment a l'administració atorgant de la subvenció la voluntat d'iniciar el procés de transformació, demanant prèviament i de manera expressa autorització per a poder efectuar la transformació, per tal d'evitar la revocació**. Aquesta autorització no serà necessària si a les pròpies bases de la subvenció es contempla la possibilitat de transformació.

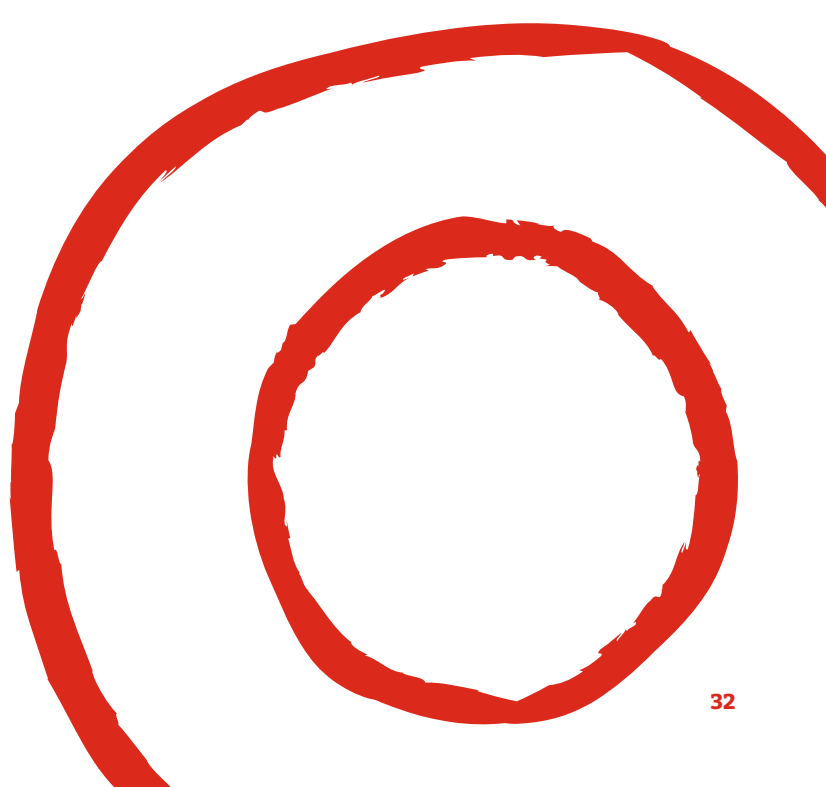
### 3.3. L'acord de transformació

La Llei de cooperatives preveu al seu article 101 que les societats i **les entitats no cooperatives** es poden transformar en societats cooperatives, llevat que hi hagi algun precepte legal que ho prohibeixi expressament. Cal entendre que la referència que la llei conté al mot “entitats”, al costat del més específic de “societats”, s’ha d’entendre en sentit ampli i concloure que, per tant, també comprèn les associacions.

La llei reguladora de les associacions, el Codi civil català, contempla expressament la transformació en el seu 314-3, precepte que s’enquibeix dins el Títol I, que conté les normes comunes a totes les entitats no lucratives. En efecte, article 314-3 preveu que les persones jurídiques que es regulen en el Codi es poden transformar, conservant la personalitat, si llurs normes reguladores ho permeten i les del tipus de persona jurídica que pretenen assumir no ho prohibeixen.

Concretant en les associacions, l'article 322-2, quan defineix les funcions de l'assemblea general, inclou entre aquestes l'acord de transformació a la seva lletra e), establint igualment a l'article 324-1, com més endavant veurem, el quòrum necessari per a adoptar aquest acord.

Comprovem, hem de destacar que la norma reguladora de les associacions preveu expressament la possibilitat que aquesta es transformi en una forma jurídica diferent, sempre que l'acord sigui adoptat per l'òrgan general, amb els quòrums que acabem d'explicar. Pel que fa la resta de requisits aplicables a la transformació de l'associació, l'article 324-3 remet a l'article 314-3.



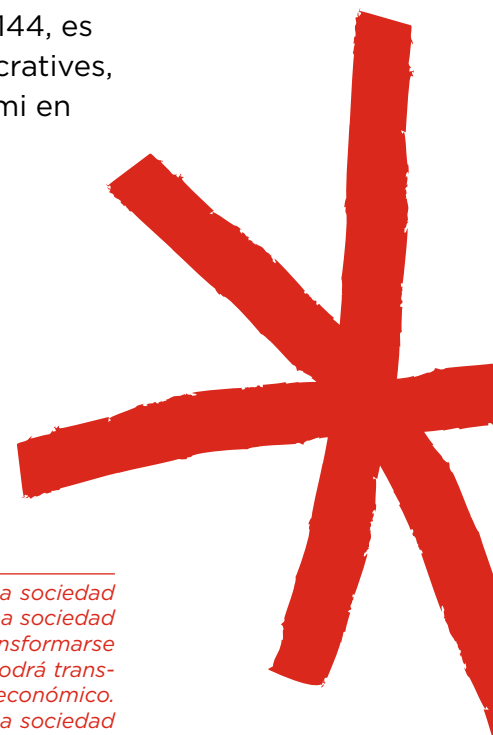


No obstant, cal tenir present que la legislació reguladora de les associacions conté un límit respecte la nova persona jurídica en què aquesta es pot transformar, i així l'apartat 2 de l'article 324-3, diu que només es pot transformar en **una altra persona jurídica no lucrativa**, el que encaixa amb el fet que la legislació sobre modificacions estructurals de les societats mercantils (la Llei 3/2009, abans citada) no inclogui entre els diferents supòsits de transformació en societat mercantil, a l'associació. Per tant, l'associació no es podria transformar, per exemple, en una societat mercantil, ni una societat d'aquesta classe en una associació<sup>12</sup>.

Tenint en compte que les cooperatives no tenen com a finalitat el lucre mercantil, sinó la satisfacció de necessitats de les persones sòcies, en línia principi l'associació es pot convertir en una cooperativa, sense incomplir la limitació legal analitzada. No obstant, per un criteri de prudència, i atès que la legislació cooperativa inclou un precepte específic, l'article 144, per tal que aquestes societats tinguin la mateixa consideració que les altres entitats no lucratives (si més no als efectes de concursos públics, de contractació amb ens públics, de beneficis fiscals, de subvencions i, en general, de tota altra mesura de foment que sigui aplicable), aconsellem que l'associació es transformi en una cooperativa que s'aculli a l'article 144, complint els requisits que el precepte exigeix.

Com totes les classes de cooperatives es poden acollir a l'article 144, es a dir, poden tenir la mateixa condició que les altres entitats no lucratives, no hi ha cap impediment legal perquè una associació es transformi en cooperativa de persones consumidores i usuàries.

<sup>12</sup> En el sentit indicat, l'article 4 estableix els diferents supòsits de transformació: «1. Una sociedad mercantil inscrita podrá transformarse en cualquier otro tipo de sociedad mercantil. 2. Una sociedad mercantil inscrita, así como una agrupación europea de interés económico, podrán transformarse en agrupación de interés económico. Igualmente una agrupación de interés económico podrá transformarse en cualquier tipo de sociedad mercantil y en agrupación europea de interés económico. 3. Una sociedad civil podrá transformarse en cualquier tipo de sociedad mercantil. 4. Una sociedad anónima podrá transformarse en sociedad anónima europea. Igualmente una sociedad anónima europea podrá transformarse en sociedad anónima. 5. Una sociedad cooperativa podrá transformarse en sociedad mercantil, y una sociedad mercantil inscrita en sociedad cooperativa. 6. Una sociedad cooperativa podrá transformarse en sociedad cooperativa europea y una sociedad cooperativa europea podrá transformarse en sociedad cooperativa», regulant en els articles següents, cadascun d'aquests supòsits.



### 3.3.1. Òrgan competent i quòrum

L'article 322-2 del CCC defineix les **funcions de l'assemblea general**, incloent, entre aquestes, **l'adopció de l'acord la transformació** (apartat e), establint igualment a l'article 324-1 que, a falta de norma estatutària específica, l'acord s'ha d'adoptar **per majoria simple, sempre que l'assemblea general s'hagi constituït amb almenys la meitat dels vots socials en primera convocatòria i, si no s'assoleix aquest quòrum d'assistència en primera convocatòria, es requereix una majoria de dos terços dels vots socials presents o representats en segona convocatòria.**

Comprovem, doncs, com la norma reguladora de les associacions preveu expressament la possibilitat que aquesta es transformi en una forma jurídica diferent, sempre que l'acord sigui adoptat per l'òrgan sobirà, amb els quòrums que acabem d'explicar.

### 3.3.2. Contingut de l'acord

Vist que **l'associació es pot transformar en una altra persona jurídica no lucrativa, sempre que l'acord l'adopti l'òrgan sobirà**, en aquest cas, l'assemblea general de persones associades, cal analitzar el contingut d'aquest acord.

Ha de determinar **el nou tipus que la persona jurídica assumirà i ha de contenir les mencions exigides per a la constitució de la nova entitat d'aquest**, incloses les **modificacions estatutàries pertinents** (article 314-3, apartat 2). En aquest mateix sentit la legislació cooperativa, concretament l'article 101.2 de la Llei 12/2015, preveu que l'acord de transformació en cooperativa sigui adoptat per la l'òrgan sobirà, referint-se expressament a la junta general (per al cas de societats mercantils) o a l'òrgan equivalent de l'entitat, establint que el quòrum i la majoria amb la que s'adopti l'acord ha de ser al prevista a la legislació aplicable a l'entitat que es transforma.

Finalment, per acabar amb el contingut de l'acord de transformació, l'aparat 3 de l'article 314-3 del CCC preveu que la persona jurídica que es transforma ha de complir els requisits formals del tipus de persona jurídica en què es transforma i s'ha d'inscriure en el registre corresponent. Dit d'una altra manera, **l'acord de transformació haurà de complir els requisits exigits per la legislació cooperativa per a poder constituir aquest tipus de societats.** Així deriva també de l'article 101.3 de la Llei de cooperatives, segons el qual l'escriptura pública de transformació en societat cooperativa ha d'incorporar, a més de

l'acord de transformació pròpiament dit, adoptat per l'òrgan sobirà, tots els elements que exigeix la Llei 12/2015 per a la constitució de la cooperativa, a més del **balanç tancat el dia abans de la data de l'acord de transformació, si escau, auditat.**

Sobre la constitució de la cooperativa, l'article 15 de la Llei 12/2015 preveu que l'assemblea constituent de la cooperativa ha d'aprovar els estatuts socials, designar les persones que han de fer els actes necessaris per a inscriure la societat projectada i nomenar les persones que, una vegada inscrita la cooperativa, han d'integrar el consell rector i, si escau, els altres òrgans socials estatutàriament obligatoris i redactar l'acta de constitució de la cooperativa, que han de signar totes les persones sòcies fundadores, la relació dels seus noms i dades d'identificació fiscal.

Per altra banda, cal tenir present que, entre les previsions dels estatuts socials contingudes a l'article 16 de la Llei 12/2015, s'hi ha de consignar *el capital social mínim de la cooperativa i la determinació de l'aportació obligatòria mínima inicial dels diversos tipus de socis*, tenint alhora en compte que l'article 71.2 de la mateixa Llei preveu que aquest capital ha d'ésser totalment desemborsat, el que s'ha d'acreditar en constituir la societat, mitjançant l'aportació del corresponent certificat bancari de desemborsament, com també expliquem a l'apartat 3.3.3., d'aquesta guia.

Segons el que precedeix, com hauria d'adoptar una associació l'acord de transformació en cooperativa?

### **a) Acord de transformació**

L'acord que ha d'adoptar l'associació **s'ha de referir expressament a la transformació de l'associació en cooperativa,** acord que s'ha d'adoptar en assemblea general, segons el quòrum previst en els seus estatuts i, a falta de norma estatutària expressa, serà necessària la majoria simple, si l'assemblea general s'ha constituït amb almenys la meitat dels vots socials en primera convocatòria o, en altre cas, serà necessari que l'acord s'adopti amb el vot favorable de les dues tercers parts dels vots socials presents o representats en segona convocatòria.

## **b) Aprovació del balanç tancat el dia anterior**

La Llei de cooperatives exigeix que, junt a l'acord anterior, **l'assemblea general aprovi el balanç de l'entitat tancat el dia anterior de l'adopció de l'acord**, balanç que, si l'associació sotmet els seus comptes a verificació per empresa auditora, haurà d'estar auditat per aquesta empresa. Tot i que les normes legals no tenen cap previsió expressa al respecte, considerem que tots els acords referents a la transformació s'han d'adoptar amb el mateix quòrum indicat a l'apartat a) anterior.

## **c) Aprovació dels nous estatuts**

Per tal de complir les previsions de la legislació cooperativa sobre els requisits necessaris per a la constitució, és necessari que **l'assemblea general aprovi els estatuts que han de regir la cooperativa en la que es transforma l'associació**. Com en el cas anterior, aquest acord s'hauria d'adoptar amb la majoria prevista a l'apartat a) precedent.

A banda d'altres aspectes, que analitzem més endavant, els estatuts socials han de contenir el nom social de la nova cooperativa, nom que prèviament s'ha d'autoritzar, mitjançant la corresponent resolució i emissió de certificació negativa pel Registre de Cooperatives. Es tracta de documents que acrediten que s'acompleixen les previsions sobre denominació social previstes a l'article 4 de la Llei de cooperatives de Catalunya: no pot ser idèntic ni similar a la denominació d'una altra cooperativa preexistent, ni incloure en la denominació cap referència que porti a confusió sobre la seva naturalesa jurídica. En l'apartat 3.3.3. d'aquesta guia expliquem com sol·licitar aquesta certificació negativa de denominació social.

## **d) Acord d'aportacions obligatòries al capital social**

Com hem exposat anteriorment, **en la constitució de la cooperativa cal consignar el capital mínim estatutari i el capital mínim obligatori per a ésser persona sòcia, que ha d'estar íntegrament subscrit i desemborsat en el moment de la constitució**.

Sobre aquest particular cal prendre en consideració que la transformació entre societats en sentit estricte (p. ex., entre cooperatives i societats mercantils), com en totes elles la persona sòcia ha de subscriure i desemborsar el capital social, per tal de perfeccionar el contracte societari i esdevenir, efectivament, sòcia, capital que serà el que determini a la respectiva legislació, l'acord sobre aquestes aportacions normalment es tradueix en establir l'equivalència entre el capital social subscrit a l'entitat d'origen i quin valor o equivalència tindrà en la nova forma societària.

Però, a diferència de les societats, els membres de l'associació no aporten capital social ni efectuen altres tipus d'aportacions que es reemborsin en cas de baixa com a membres de l'entitat, ni tampoc en cas de o de dissolució i liquidació d'aquesta. Per això, en el cas de la transformació d'una associació en una cooperativa no es pot establir aquesta equivalència d'aportacions, sinó que cal actuar, com en la constitució de nou d'una cooperativa, de manera que els i les membres de l'associació que es proposen romandre com a socis i sòcies de la cooperativa, hauran de subscriure i desemborsar el capital social, la qual cosa s'haurà d'acreditar, igual que en el cas de constitució, mitjançant el seu ingrés en un dipòsit bancari titularitat de l'associació i l'entitat financera ha d'emetre un acreditatiu d'aquest desemborsament.

### e) Elecció de nou Consell Rector

**L'assemblea general que acorda la transformació de l'associació en cooperativa també ha d'elegir els membres de l'òrgan de govern d'aquesta, el consell rector,** així com dels altres òrgans socials previstos estatutàriament, complint les normes cooperatives, tant la Llei 12/2015, com els estatuts de la cooperativa, aprovats per la pròpia assemblea general de l'associació. Cal tenir present que la major part dels seus membres han de ser persones sòcies cooperativistes, és a dir, les que duen a terme alguna de les activitats cooperativitzades, denominades a la Llei "sòcies comunes" i, només si hi ha previsió estatutària expressa, i sempre, complint els límits legals, alguns d'aquests membres podran ser terceres persones no sòcies.

### f) El nombre mínim de persones sòcies

Com hem vist a l'apartat 2.2.a) d'aquesta guia, per a poder constituir una cooperativa de consum la legislació cooperativa exigeix la voluntat **almenys de 10 persones físiques.** Per tant, l'associació que es pretengui transformar en una cooperativa d'aquesta classe ha de comptar amb almenys aquest nombre mínim de persones físiques com a associades.

Què passaria si el nombre d'associades fos inferior a 10 o si, essent-ne 10, algunes d'elles fossin persones jurídiques? Impediria l'acord de transformació?

En principi, aquest acord es podria adoptar, o bé perquè prèviament l'associació hagi aconseguit captar el nombre de persones físiques precises per a ésser-ne almenys 10, o bé aquestes persones poden ingressar com a sòcies de l'entitat ja transformada en cooperativa, després d'haver adoptat l'acord de transformació per l'assemblea general de l'associació i abans d'atorgar l'escriptura pública de

transformació, acreditant, igual que en el cas de les membres de l'associació, que han subscrit i desemborsat l'aportació mínima obligatòria en el capital social, mitjançant el corresponent ingrés bancari en el compte corrent titularitat de l'associació.

### 3.3.3. Procediment

Un cop analitzada la possibilitat legal de transformar l'associació en cooperativa de persones consumidores i usuàries, i vist el contingut dels acords que cal adoptar, quines passes hauria de seguir una associació que es pretengués transformar en cooperativa?

#### a) Acord de l'òrgan de govern

Ja hem vist que la transformació de l'associació en cooperativa requereix l'acord de l'assemblea general, acord que implica, a més, l'aprovació del balanç tancat el dia anterior, els nous estatuts socials de la cooperativa i l'elecció dels seus òrgans socials. També hem explicat que cal demanar el nom social per garantir que no és idèntic ni similar al d'una altra cooperativa preexistent.

Tots aquests actes previs a l'assemblea i la documentació que s'hi ha de sotmetre, els prepara o els duu a terme l'òrgan rector de l'associació, normalment denominat junta directiva que és, a més, l'òrgan competent per a convocar l'assemblea. La convocatòria s'ha de fer en els terminis i en la forma que preveu l'article 322-4 del CCC, complint en tot cas, el dret d'informació de les persones associades, segons allò prevista l'article 323-4.

#### b) Sol·licitud de nom social

Ja hem explicat que un dels documents necessaris per a constituir una cooperativa és la certificació negativa de denominació social emesa pel Registre de Cooperatives, prèvia sol·licitud d'una de les persones que actuaran com a sòcies fundadores.

L'associació, igual que la cooperativa i que la resta de persones jurídiques, des del 2 d'abril de 2021 tenen el deure de relacionar-se amb l'administració a través de mitjans telemàtics, d'acord amb allò previst a l'article 14 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú. Per tant, el certificat de denominació que, junt amb la resta de documentació, és precís per constituir la cooperativa per transformació, s'ha de demanar telemàticament al web [www.gencat.cat](http://www.gencat.cat).

**c) Elaboració i aprovació de la memòria de transformació (recull de motius jurídics i econòmics, entre elles l'aportació obligatòria a capital de les persones sòcies de consum i eventualment d'altres classes de persones sòcies)**

Algunes operacions estructurals requereixen de l'elaboració d'un projecte i/o d'una memòria explicativa de les raons econòmiques i jurídiques que aconsellen aquesta operació. Així, per exemple, la fusió o l'escissió entre entitats no lucratives requereixen elaborar un projecte subscrit pels òrgans de govern de les entitats que s'han de fusionar o escindir, però, en canvi, no s'exigeix per al supòsit de transformació.

La legislació cooperativa tampoc exigeix aquest projecte ni cap memòria en regular a l'article 101 la transformació d'una societat o una altra entitat en societat cooperativa. En canvi, aquests documents sí que els exigeix la Llei quan és la cooperativa la que es transforma en una altra forma societària.

No obstant, recomanem preparar una memòria que serveixi per recollir en un document únic les motivacions que aconsellen la transformació, i un resum de les normes legals aplicables i del procediment a seguir. Trobareu un model de Memòria a l'Annex II.

**d) Preparació dels Estatuts socials**

En algunes operacions estructurals (com la fusió) l'acord comporta la necessitat de modificar els Estatuts que regeixen la vida de l'entitat. En el cas de la transformació, que implica el canvi de classe de la persona jurídica, en la major part dels casos cal aprovar uns nous estatuts que s'adeqüin a les exigències legals de la nova forma societària. És el cas de la transformació de l'associació en una cooperativa. Cal aprovar un nou text estatutari que s'ajusti a les prescripcions de la legislació cooperativa.

De la mateixa manera que, en el cas que s'opti per elaborar la memòria que hem recomanat a l'apartat c) anterior, aquest document es prepara per l'òrgan rector de l'associació, abans de convocar l'assemblea, també recomanem treballar amb antelació el text dels estatuts socials.

L'article 16 de la Llei de cooperatives de Catalunya, estableix quin es el contingut mínim que s'ha de recollir en els estatuts socials d'una cooperativa. És el següent

1. La denominació de la societat.
2. El domicili social.
3. L'objecte social, que és la concreta activitat econòmica que durà a terme la cooperativa. A més de la seva descripció, la normativa vigent ens obliga a afegir el Codi Nacional d'Activitats Econòmiques (CNAE), que classifica aquestes activitats.
4. L'àmbit territorial de l'activitat cooperativa principal.
5. Les diverses classes de persones sòcies; els requisits d'admissió i baixa; els supòsits de baixa justificada; els seus drets i deures i el compromís o participació mínima en les activitats de la cooperativa.
6. Les normes de disciplina social i la tipificació de les faltes i les sancions.
7. El capital social mínim de la cooperativa i la determinació de l'aportació obligatòria mínima inicial de les diverses classes de persones sòcies, establint si les aportacions al capital social poden donar interès.
8. La regulació del dret de reemborsament de les aportacions dels socis al capital social i el seu règim de transmissió.
9. Si es reconeixen com a persones sòcies de treball les persones treballadores que ho sol·licitin i els mòduls d'equivalència per a assegurar-ne la participació equilibrada i equitativa en les obligacions i els drets socials, tant polítics com econòmics.
10. Els criteris d'aplicació dels resultats econòmics i la determinació dels percentatges dels excedents que s'han de destinar als fons socials obligatoris.
11. La forma i el termini per a convocar l'assemblea general i el règim d'adopció dels acords.
12. L'estructura, el règim d'actuació, el nomenament i la remoció dels òrgans socials, tant els que tinguin caràcter d'obligatoris, com facultatius, previstos als estatuts.

La Llei també preveu que els estatuts socials es puguin desplegar per reglaments de règim intern, que també ha d'aprovar l'assemblea general.

Si la cooperativa es configura com a entitat no lucrativa, d'acord amb l'article 144 de la Llei de cooperatives, cal incloure en el text estatutari el compliment dels quatre requisits allà exigits.



Igualment, en tant que cooperativa de persones consumidores i usuàries aconsellem recollir les particularitats d'aquesta classe, concretament, preveure, junt al seu objecte primordial (el lliurament de béns o la prestació de serveis per al consum directe de les persones sòcies i de llurs familiars), el desenvolupament de les activitats necessàries per a afavorir la informació, la formació i la defensa dels drets dels consumidors i els usuaris.

Igualment aconsellem transcriure l'article 116 de la Llei 12/2015, quan preveu que la cooperativa no perd llur caràcter específic pel fet que produeixi els serveis o els béns que distribueix i que, d'acord amb aquest precepte la cooperativa, té la condició de majoristes i poden vendre al detall com a minorista, així com que els lliuraments de béns i la prestació de serveis a les persones sòcies de la cooperativa no tenen la condició de vendes, sinó que són les persones consumidores agrupades que els han adquirit conjuntament.

### **e) Convocatòria de l'assemblea i dret d'informació**

Com qualsevol sessió de l'assemblea general, ha de ser convocada, tal com exigeix l'article 322-4 del CCC, almenys quinze dies abans de la data prevista per a la reunió, per mitjà d'un escrit adreçat al domicili de cada associat i, si els estatuts ho permeten, en un termini més breu o per altres mitjans, inclosos els telemàtics.

La convocatòria, d'acord amb l'article 312-4 del CCC 1 ha d'expressar amb claredat el lloc, el dia i l'hora de la reunió en primera i, si s'escau, en segona convocatòria, els assumptes que s'han de tractar, tenint en compte que un nombre de persones associades que representi almenys el 10% dels vots de l'associació<sup>13</sup> pot sol·licitar a la inclusió d'un o més assumptes. No obstant, no cal convocar assemblea general quan s'hagi constituït amb caràcter d'universal, és a dir, quan estant presents la totalitat dels membres de l'associació i que per unanimitat acordin: (i) celebrar assemblea i (ii) també per unanimitat acordin els punts de l'ordre del dia de la reunió.

<sup>13</sup> Els estatuts socials poden preveure un percentatge inferior.

Quins hauran de ser els punts de l'ordre del dia de l'assemblea general que ha d'acordar la transformació de l'associació en cooperativa?

Aconsellem que cadascun dels punts que hem exposat en el contingut de l'acord siguin objecte d'un punt específic, incloent un punt relatiu a les altes de noves persones associades si l'entitat no comptava amb almenys deu associades que fossin persones físiques. Igualment aconsellem afegir un punt específic sobre delegació de facultats, per designar les persones que, ja siguin membres de l'òrgan de govern de l'associació o del consell rector de la cooperativa, se'ls delega el compliment dels acords, facultant-los per duu a terme tots els actes necessaris. Lògicament convé afegir un punt sobre torn obert de paraules i igualment, per al cas que es pugui redactar l'acta de la reunió, durant el decurs de la mateixa, recomanem afegir un punt sobre "redacció, lectura i aprovació de l'acta si s'escau".

Proposta d'ordre del dia:

1. Altes de noves sòcies
2. Aprovació, si s'escau, de la transformació de l'Associació en una cooperativa de persones consumidores i usuàries, configurada com a entitat no lucrativa, que durà per nom \_\_\_\_\_, SCCL
3. Aprovació, si s'escau, de balanç de transformació tancat el dia anterior a l'Assemblea General
4. Aprovació, si s'escau, dels estatuts socials de la Cooperativa
5. Nomenament del Consell Rector de la Cooperativa
6. Delegació de facultats en execució dels acords anteriors
7. Torn obert de paraules
8. Redacció, lectura i aprovació de l'acta si s'escau

### 3.3.4. Acta de l'assemblea i certificació dels acords

D'acord amb l'article 312-8 del Codi Civil Català s'ha d'estendre una acta de cada reunió dels òrgans de l'entitat, que ha d'incloure la data i el lloc de la reunió, la seva hora, els assistents, un resum dels assumptes tractats, les intervencions de les quals s'hagi demanat constància i els acords adoptats, amb la indicació del resultat de les votacions i de les majories amb què s'han adoptat. Les actes han d'ésser redactades i signades per la persona que ostenta la secretaria de l'òrgan o de la sessió, amb el vistiplau de qui hagi ocupat la presidència, i s'han d'aprovar, si escau, en la mateixa reunió o en la següent, llevat que els estatuts estableixin una altra cosa.

L'acta de l'assemblea general de l'associació que acordi la seva transformació en cooperativa haurà de recollir els acords sobre cadascun dels punts de l'ordre del recomanats a l'aparat e) amb el resultat de cada votació (quòrum reforçat per als punts 2, 3 i 4).

Per fer l'escriptura de constitució de la cooperativa, per transformació, no obstant, no és l'acta el que cal elevar a públic, sinó un certificat dels acords adoptats, que es pot fer per certificació literal del contingut de l'acta o bé per extracte. Podeu veure un model de certificació a l'Annex III d'aquesta guia.

### 3.3.5. Desemborsament de capital inicial i certificació bancària

També hem explicat anteriorment que a les associacions els i les membres no fan aportacions a capital social; per això cal que, ja sigui abans de l'assemblea, o després que aquesta hagi aprovat la transformació, desemborsin el capital mínim estatuari per a ser soci o sòcia de la cooperativa, mitjançant el seu ingrés o transferència a un compte corrent bancari, titularitat de l'associació, indicant com a concepte en l'ingrés o la transferència "aportació de capital a la cooperativa".

Com la cooperativa ha de comptar amb un capital mínim estatutari de 3.000,00 €. En el cas que l'aportació mínima de les persones sòcies, multiplicat pel nombre d'aquestes, doni un producte inferior, hauran de fer aportacions a capital voluntari, fins que la suma de totes elles arribi almenys als 3.000,00 €, que és el mínim necessari per constituir la cooperativa. Conforme ingressin a la cooperativa ja constituïda noves persones sòcies i aquestes aportin el capital corresponent, es pot anar retornant el capital voluntari que excedeix del mínim obligatori per a adquirir la condició de persona sòcia.

### 3.3.6. Escritura pública

Per tal de complir els requisits que exigeix el Codi Civil Català sobre la transformació i alhora els que exigeix la legislació catalana de cooperatives, l'escriptura pública ha d'incorporar els documents següents:

- a. Certificació de l'acord de l'assemblea que inclou els estatuts i l'elecció de Consell Rector, segons el model que trobareu a l'Annex III.
- b. Certificació de desbrossament de capital emès per l'entitat bancària.
- c. Certificació del nom social emès pel Registre Central.
- d. Balanç tancat el dia anterior, auditat quan s'escaigui.

Potestativament, si s'ha elaborat la memòria justificativa de la transformació, també es pot incorporar a l'escriptura.

Cal que demaneu a la notaria el CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ (CSV) de l'escriptura per tal d'obtenir la còpia autèntica digital de l'escriptura, que té la mateixa validesa que la còpia autèntica en paper i que és el format que s'ha de presentar al Registre de Cooperatives des de maig de 2024, no essent vàlida la presentació de les còpies autèntiques de les escriptures en paper.

Pel que fa a la tramitació de la transformació, cal liquidar l'Impost de Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats, que és un impost estatal però de gestió autonòmica. L'impost es liquida telemàticament a l'Agència Tributària de Catalunya al web: <https://atc.gencat.cat/es/inici/>

L'escriptura en format digital, amb el CSV, s'ha de presentar al Registre d'Associacions del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Actualment aquest Registre encara no disposa de formulari específic per a la transformació, per la qual cosa us recomanem presentar-ho emprant el formulari de petició genèrica. Al web <https://web.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Peticio-generica>. Actualment aquest tràmit no porta associada taxa.

Complerts els requisits legals explicats en aquesta guia, el Registre d'Associacions emet certificació segons la qual, si també es compleixen els requisits necessaris per ser una cooperativa de persones consumidores i usuàries, el Registre manifesta que no formula cap observació respecte la transformació aprovada en assemblea general de l'entitat. A aquesta certificació s'hi acompanya una còpia del full registral de l'associació.

Quan ja disposem del certificat i del full que ens ha tramès el Registre d'Associacions, cal presentar virtualment l'escriptura de transformació al Registre de Cooperatives, acompanyat del document de presentació de l'Impost de TPAJD.

La constitució per transformació disposa d'un tràmit específic que trobareu al web [https://ovt.gencat.cat/gsitgf/AppJava/traint/renderitzar.do?reqCode=inicial&set-locale=ca\\_ES&idioma=&idServei=SCOOP1SOLC&origen=CE](https://ovt.gencat.cat/gsitgf/AppJava/traint/renderitzar.do?reqCode=inicial&set-locale=ca_ES&idioma=&idServei=SCOOP1SOLC&origen=CE)

Un cop us descarregueu el formulari s'obriran diferents opcions: nova constitució, canvi de registre i transformació. Heu de triar aquesta darrera.

The screenshot shows a web browser window displaying a form titled "Sol·licitud de constitució d'una societat cooperativa" from the Generalitat de Catalunya. The form is divided into several sections:

- Activitat econòmica:** Contains two dropdown menus for "Codi de grup d'activitat econòmica" and "Codi de subgrup d'activitat econòmica". A link is provided for more information: "Si voleu més informació sobre les diferents activitats podeu consultar el web de l'Institut d'Estadística de Catalunya".
- Dades de la cooperativa en constitució:** Includes a dropdown for "Seleccioneu el tipus de constitució" with options: "Nova constitució", "Canvi de registre", and "Transformació". Below this are three input fields: "Nom de la notariària", "Procedència notariolària", and "Núm protocol".
- Data escriptura:** A single input field.
- Indiqueu el codi notarial autèntic del document (CSV):** A single input field.
- Documentació a presentar:** A section header for the final part of the form.

The browser's address bar shows the URL: "Tràmit genèric GEN...". The left sidebar contains various PDF tools like "Exportar un PDF", "Editar un PDF", etc. The Windows taskbar at the bottom shows the date as 16/05/2024 and time as 17:42.

# 4. ALGUNS CASOS PARTICULARS

## 4.1. Les comunitats energètiques

L'energia elèctrica és, sense cap mena de dubte, essencial per a les persones. Avui no podríem concebre el nostre sistema de vida sense l'electricitat, que fem servir en tots els sectors econòmics i en pràcticament tots els aspectes de la vida quotidiana.

Però l'electricitat està envoltada de diverses problemàtiques, entre elles, el seu cost, el preu. El cooperativisme de consum ja hi va donar resposta a principis del segle XX, quan les persones consumidores s'agruparen en cooperatives elèctriques per a aconseguir el subministrament allà on les grans companyies elèctriques no estenien les seves xarxes, o pretenien fer-ho a un preu desproporcionat. Només a casa nostra es van constituir en aquella època 28 cooperatives de consum, que subministraven electricitat, essent la pionera la cooperativa de consum avui extingida La Nova Electricitat Obrera, nascuda a Barcelona l'any 1909. De totes elles avui només hi perviu la Cooperativa Popular de Fluid Elèctric, de Camprodon, creada l'any 1935.

Un altra dels greus problemes associats al consum d'energia, sobretot de l'energia d'origen fòssil, majoritària en el nostre actual sistema elèctric, afecta la nostra qualitat de vida, tant la de les persones, com la del planeta en el seu conjunt, essent un de les majors preocupacions dels organismes internacionals la seva mateixa subsistència, tal com s'ha palesat a la recent Cimera de Clima de les Nacions Unides, la COP28. En Assemblea General de 25 de setembre de 2015, l'ONU va aprovar l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, que incorpora els 17 ODS, entre els quals el setè, retolat "*Energia assequible i no contaminant*". La importància de la qüestió es fa també evident a l'article 194.1 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE), que inclou entre els objectius de la política energètica de la Unió la promoció de les energies renovables, i en les diverses normes que la Comissió i el Parlament han emanat, totes elles amb caràcter obligatori per als Estats membres.

La Comunicació "*Clean energy for all europeans*" (Brussel·les, 30.11.2016 COM(2016) 860 final), assenyala que el paquet legislatiu persegueix tres objectius: avantposar l'eficiència energètica; assolir el lideratge mundial en matèria d'energies renovables; i oferir un tracte just a les persones consumidores i usuàries, propostes que *«deben examinarse en el contexto de una UE que abre camino hacia una energía más limpia y más inteligente para todos, a fin de aplicar el Acuerdo de París, impulsar el crecimiento económico, estimular el liderazgo en inversiones y tecnologías, crear nuevas oportunidades de empleo y aumentar el bienestar de los ciudadanos»*, , el que ha de contribuir a assolir els objectius en matèria d'energia y clima per a 2020 i 2030, fent referència per primer cop a les comunitats d'energia, conjuntament amb les llars i les empreses, alhora que considera que els edificis són essencial d'aquesta transició cap a una energia neta.

En aquest context el Parlament i la Comissió dicten un nou paquet de normes energètiques, entre els quals la Directiva (UE) 2018/2001 del Parlament i del Consell d'11 de desembre de 2018, relativa al fomento de l'ús de l'energia procedent de fonts renovables, amb i només sis mesos després la Directiva (UE) 2019/944 de 5 de juny, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat i per la qual es modifica la Directiva 2012/27/UE. Com fàcilment es constata dels seus títols respectius, mentre la Directiva de 2018 regula un objecte molt específic, l'energia renovable, la Directiva de 2019 té caire general, regula els diferents aspectes del mercat elèctric i les diferents fonts d'energia, també les renovables, però no exclusivament. Aquestes dues normes introdueixen nous subjectes del sector elèctric, necessaris per contribuir a fer efectius els seus objectius. Entre aquests nous subjectes s'hi inclouen les **comunitats d'energia renovable** i les **comunitats ciutadanes d'energia**, de les quals ens n'ocupem en els següents apartats.

### 4.1.1. Concepte de comunitat energètica

Les comunitats energètiques es regulen a les directives europees, que les configuren com a nous subjectes del sector elèctric. La primera de les Directiva Europea 2018/2001 limita la matèria que regula a les energies renovables, introduint **la comunitat d'energia renovable** (en endavant farem servir les sigles CER), mentre la i Directiva 2019/944, que té un abast més ampli, introdueix **la comunitat ciutadana d'energia** (en endavant CCE).

En els subapartats següents analitzem les característiques de cadascuna d'aquestes figures i les seves similituds i diferències, però primer cal fer una referència a l'acrònim **"CEL"**, abreviatura de **"comunitat energètica local"**, terme que està fent fortuna en el sector.

Aquesta denominació es va introduir en l'esborrany de la Directiva de 2018, que, com tot seguit veurem, exigeix la proximitat entre els projectes que gestiona la comunitat i les persones usuàries que en són membres, proximitat associada a l'àmbit local (sinònim, tot i que no sempre, d'àmbit municipal). Finalment la norma europea va optar per parlar de "comunitat d'energia renovable" i l'acrònim "CER", posant l'accent en l'energia emprada, sempre d'origen renovable, abandonant l'acrònim CEL i els mots comunitat energètica local.

També hem de diferenciar dos conceptes diferents: el de comunitat energètica i el denominat **autoconsum col·lectiu** (terminologia que empra la legislació espanyola per referir-se a l'autoconsum compartit regulat a les Directives europees). Així, mentre la comunitat energètica, ja sigui una CER o una CEE, es refereix a un subjecte jurídic concret, quan hom parla d'autoconsum col·lectiu es refereix a una determinada activitat que diversos subjectes poden dur a terme dins el sector elèctric.

Cal tenir present que la normativa sectorial elèctrica regula, per una banda, com s'han de constituir i funcionar aquests nous subjectes jurídics, les noves entitats amb personalitat jurídica pròpia, nomenades comunitats energètiques, establint tant els requisits o característiques que han de complir, així com qui en pot ser membre, els seus drets, o les activitats que put desplegar, etc. I per altra banda, la normativa també regula les diferents activitats que es poden desplegar dins el sector elèctric, entre elles l'autoconsum, que pot ser dut a terme, no només per una CER o per una CEE, sinó també per les persones usuàries d'electricitat, agrupades a través d'un acord contractual, del qual no se'n derivi el naixement d'una nova entitat.



## 4.1.2. Les comunitats energètiques a les Directives Europees

### a. La Comunitat d'energia renovable

Com hem dit, la Directiva (UE) 2018/2001 es limita a regular una concreta energia, la procedent de fonts renovables. Com un dels objectius vinculants per a la Unió es refereix a la quota d'energia procedent de fonts renovables per a 2030, estableix diverses mesures de foment d'aquesta energia, entre les quals el seu autoconsum, tant individual, com col·lectiu, i també introdueix un nou subjecte del sector elèctric, la "comunitat d'energies renovables", definides a l'article 2.16 de la Directiva i regulades a l'article 22.

Segons la norma europea la CEL té les característiques i ha de complir els requisits següents:

- (i) **Les CER han de ser entitats, del que s'infereix que han de tenir personalitat jurídica pròpia, diferent de la dels seus membres o socis.** La Directiva no imposa cap forma jurídica concreta, de tal manera que una CER pot adoptar diverses formes socials: la de societat de capital, la d'associació o la de cooperativa, i encara dins aquestes, pot optar per classes diferents. Però, en tot cas, haurà de complir els requisits exigits per la norma europea que s'expliquen als apartats següents.
- (ii) La CER s'ha de basar en **la participació oberta i voluntària, sigui autònoma i estigui efectivament controlada pels seus socis o membres que han d'estar situats en les proximitats dels projectes d'energies renovables que siguin propietat d'aquesta entitat jurídica i que aquesta hagi desenvolupat;**
- (iii) Sobre els membres d'aquesta entitat, la norma exigeix que es tracti de **persones físiques, pimes o autoritats locals, inclosos els municipis,** i que, a més, estiguin **situats a les proximitats dels projectes** propietat de l'entitat jurídica i desenvolupats per aquesta. La Directiva també exigeix al seu article 22 que els Estats membres han de garantir que els consumidors finals, en particular els domèstics, tinguin dret a participar en una comunitat d'energies renovables, **que mantinguin alhora els seus drets i obligacions com a consumidors finals,** que puguin **participar-hi de manera efectiva, sense estar subjectes a condicions injustificades o discriminatòries, o a procediments que els impedeixin a seva participació en una CER,** sempre que, en el cas de **les empreses privades, la seva participació no constitueixi la seva principal activitat comercial o professional.**

En aquest darrer sentit, la norma permet que siguin membres de la CER les empreses privades, però no aquelles l'objecte social de les quals es desplegui en el sector elèctric, per exemple, una cooperativa que sigui comercialitzadora o distribuïdora o una cooperativa de treball formada per a instal·ladors no podrien ser membres. Aquesta previsió té encaix amb la definició de consumidor final d'energia de la legislació espanyola.

- (iv) La Directiva també estableix que **la finalitat primordial de la CER ha de ser proporcionar beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a les zones locals on opera**, en lloc de guanys financers, concepte que hom pot entendre equivalent al concepte tradicional emprat a casa nostra d'ànim de lucre. Convé desfer un primer malentès, la Directiva no restringeix l'activitat de les CER a les entitats no lucratives, ni prohibeix emprar formes jurídiques amb ànim de lucre, i encara menys prohibeix la distribució dels resultats obtinguts per la seva activitat, sinó que es limita a preveure que aquesta no sigui la seva finalitat principal. Com veurem, això té la seva importància quan decidim com constituïm la nostra cooperativa.

La Directiva també preveu quines activitats pot dur a terme la CER, limitant-les a **la producció, el consum, l'emmagatzematge i la venda d'energies renovables**, en particular mitjançant contractes de compra d'electricitat renovable, i també inclou, entre les activitats que pot dur a terme, **compartir, en el seu si, l'energia renovable que produeixin les unitats de producció de la seva propietat**, sempre que compleixi els altres requisits que imposa la norma, i condicionat, com s'ha dit, a que els seus membres mantinguin els drets i obligacions com a consumidors. Finalment la CER pot **accedir a tots els mercats de l'energia adequats**, tant directament com mitjançant agregació, de manera no discriminatòria.

**La norma europea obliga als Estats membres a garantir que la CER podrà dur a terme aquestes activitats sense discriminació de cap mena**, proporcionat un marc facilitador que permeti fomentar el seu desenvolupament i, per exemple, els obliga a garantir que s'eliminin els obstacles reglamentaris i administratius injustificats a les CER; que el gestor de la xarxa de distribució corresponent cooperi amb les CER per a facilitar, en el seu sí, les transferències d'energia; que les CER estiguin subjectes a procediments justos, proporcionats i transparents, inclosos els procediments de registre i de concessió de llicències, i a tarifes de la xarxa que reflecteixin els costos, així com als pertinents càrrecs, gravàmens i impostos, garantint que contribueixen, de manera adequada, justa i equilibrada, al repartiment del cost global del sistema d'acord amb una anàlisi cost-benefici transparent dels recursos energètics distribuïts, elaborat per les autoritats nacionals competents;

que les CER no rebin un tracte discriminatori en el que concerneix a les seves activitats, drets i obligacions com a clients finals, productors, gestors de xarxes de distribució, subministradors, o en tant que altres participants en el mercat; que la participació en les CER sigui accessible a tots els consumidors, inclosos els de llars amb ingressos baixos o vulnerables; que estiguin disponibles instruments per a facilitar l'accés al finançament i la informació; que es proporcionin suport reglamentari i de reforç de capacitats a les autoritats públiques per a propiciar i crear comunitats d'energies renovables, així com per a ajudar les autoritats a participar-hi directament; que estiguin en vigor normes destinades a garantir el tracte equitatiu i no discriminatori dels consumidors que participin en la comunitat d'energies renovables i que les CER que subministrin energia o proporcionin serveis d'agregació o altres serveis energètics comercials estiguin subjectes a les disposicions aplicables a tals activitats

De tot el que hem explicat constatem que, pel que fa a les activitats de la CER apareix una **dobla limitació: la relativa a les activats que pot dur a terme, configurades com una llista tancada** (*numerus clausus*), que són: la producció, el consum, l'emmagatzematge i la venda, compartir en el seu si l'energia renovable produïda per les seves unitats de producció i accedir a tots els mercats; i alhora la norma limita aquestes activitats pel que fa **al tipus d'energia: només energies procedents de fons renovables**.

### **b. La Comunitat ciutadana d'energia**

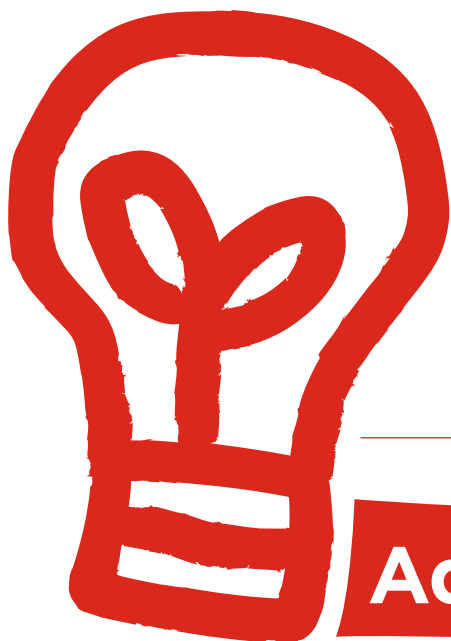
La Directiva (UE) 2019/944, norma que, com ja hem anticipat, té un abast regulatori molt més ampli que la Directiva de 2018, dicta normes comunes per al mercat interior de l'electricitat. Dins aquest marc més ampli introdueix un nou subjecte del elèctric, la CEE, que, definida al seu article 2.11, ha de complir les característiques els requisits següents:

- (i) Com en el cas de la CER, **les CCE han de ser entitats, del que s'infereix que han de tenir personalitat jurídica pròpia, diferent de la dels seus membres o socis**. En aquest cas La Directiva tampoc imposa cap forma jurídica concreta, sempre que compleixi els requisits de basar-se en la participació oberta i voluntària i estar efectivament controlada per socis o membres, que poden ser **persones físiques, autoritats locals, inclosos els municipis o petites empreses**, sense exigir-los, en aquedts cas, el requisit addicional de trobar-se pròxims al projectes.

- (ii) La Directiva també exigeix que **la finalitat primordial de la CEE sigui la de proporcionar beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a La localitat on opera**, en lloc de guanys financers, donant aquí per repetit el que hem exposat en analitzar la CER sobre que la Directiva no limita la CEE a les entitats no lucratives.
- (iii) Pel que fa a les activitats que pot desplegar una CEE són molt més àmplies que les de la CER, atès que poden actuar en els àmbits **de la generació, inclosa la procedent de fonts renovables, la distribució, el subministrament, el consum, l'agregació, l'emmagatzematge d'energia, la prestació de serveis d'eficiència energètica, la de serveis de recàrrega per a vehicles elèctrics o prestar altres serveis energètics als seus membres o socis**. No hi, per tant, cap límit, ni relatiu al es activitats que dur a terme, ni a la classe d'energia.

La Directiva també imposa al seu article 12 el deure dels Estats membres d'oferir un marc jurídic favorable per a les CEE, que garanteixi que:

- a) la participació en una comunitat ciutadana d'energia sigui oberta i voluntària;
- b) els socis o membres d'una comunitat ciutadana d'energia tinguin dret a abandonar la comunitat;
- c) els socis o membres d'una comunitat ciutadana d'energia no perdin els seus drets i obligacions com a clients domèstics o clients actius;
- d) el gestor de la xarxa de distribució corresponent cooperi, a canvi d'una compensació justa avaluada per l'autoritat reguladora, amb les comunitats ciutadanes d'energia per a facilitar transferències d'electricitat entre aquestes;
- e) les comunitats ciutadanes d'energia han d'estar subjectes a procediments i taxes, inclosos el registre i la concessió de llicències, equitatius, proporcionals i transparents, així com a unes tarifes d'accés a la xarxa transparents i no discriminatòries, que reflecteixin els costos de conformitat amb l'article 18 del Reglament (UE) 2019/943, i que garanteixin que contribueixin de manera adequada i equilibrada al repartiment general dels costos del sistema. Finalment, **els membres de la CCE han de mantenir els seus drets com a persones consumidores finals**.



## Advertiment!!!

Cal tenir present que el concepte de persona consumidora final que trobem a la legislació sobre el sector elèctric és un concepte més ampli que el de la legislació consumidorista. D'acord amb l'article 111-2 de la Llei 22/2010, del 20 de juliol, que aprova el Codi de consum de Catalunya, són persones consumidores i usuàries les persones físiques o jurídiques que actuen en el marc de les relacions de consum en un àmbit aliè a una activitat empresarial o professional. I un concepte similar el trobem a l'article 3 de la Llei General per la Defensa dels Consumidors i Usuaris, que puntualitza que per tenir la consideració de consumidores les persones jurídiques i les entitats sense personalitat jurídica han d'actuar sense ànim de lucre i en un àmbit aliè a una activitat comercial o empresarial. El Codi civil català puntualitza també que tenen la consideració de persones consumidores les sòcies cooperativistes en les relacions de consum amb la cooperativa.

En canvi, la Llei del Sector Elèctric conté un concepte molt més ampli de consumidor, definint-lo a l'article 6.1.g) com aquelles persones físiques o jurídiques que adquireixen l'energia per al seu propi consum. El concepte de consumidor final ha estat posteriorment modificat per afegir entre aquests subjectes aquells que duen a terme la prestació de serveis de recàrrega energètica de vehicles. Per tant, per a la legislació del sector elèctric també tenen la consideració de persones consumidores les empreses i els professionals, que tot i que puguin actuar en l'àmbit de la seva respectiva activitat empresarial, aquesta no s'enquibeixi dins el sector elèctric.

### C. Similituds i deferències entre les dues figures

Tot i que hem vist que es tracta de dues figures molt similars, i comparteixen algunes de les seves característiques, també hi ha diferències entre unes i altres. D'entrada, hem vist com les CER tenen un abast limitat, del qual en deriva una doble limitació objectiva: (i) **només poden actuar en relació a una determinada classe d'energia: la procedent de fonts renovables;** i (ii) **tenen limitades les activitats que poden dur a terme algunes activitats, i sempre relacionades amb aquesta concreta energia: la producció, el consum, l'emmagatzematge i la venda, compartir en el seu si l'energia renovable produïda per les seves unitats de producció i accedir a tots els mercats.** En canvi, les CCE, en canvi, **no tenen límits ni pel que fa a classe d'energia,** i pràcticament **tampoc en relació a les activitats que poden dur a terme,** atès que aquestes comprenen la generació, també la procedent de fonts renovables, la distribució, el subministrament, el consum, l'agregació, l'emmagatzematge d'energia, la prestació de serveis d'eficiència energètica, la de serveis de recàrrega per a vehicles elèctrics o prestar altres serveis energètics als seus membres o socis.

Per tant, un dels elements que determinarà com dissenyar la cooperativa de consum que ha d'articular la comunitat energètica és la decisió sobre quines activitats es proposi dur a terme així com la classe d'energia a emprar. Així, si es configura com una CER haurà de limitar les seves activitats a les permeses legalment i també estarà limitada la classe d'energia a emprar. Si el projecte es proposa realitzar altres activitats o emprar energia d'altres fonts, haurà d'optar per una CEE o per les dues formes alhora.

Així, per exemple, si el propòsit de l'entitat es limita a ser titular d'instal·lacions de producció d'energia solar que consumiran de manera compartida les seves membres, es pot configurar com a CER, però si a més vol instal·lar un punt de recàrrega de vehicles, s'haurà de configurar també (o almenys) com a CEE.

Un altre element a prendre en consideració és l'àmbit d'actuació territorial que es proposi abastar la comunitat energètica. Així, si queda circumscrit al municipi, podrà adoptar forma de CER, sempre que limiti la seva activitat a l'energia renovable. Si, tot i limitar-se a aquesta classe d'energia, l'àmbit territorial va més enllà de l'estrictament local, s'haurà d'optar per crear una CEE.

	CER	CCE
Entitat jurídica amb personalitat pròpia	Sí	Sí
Objecte social	Beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a les zones locals en les què opera. No han de tenir com a interès primordial obtenir guanys financers	Beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a les zones locals en les què opera. No han de tenir com a interès primordial obtenir guanys financers
Participació oberta i voluntària dels seus socis o membres	Sí	Sí
Control efectiu	Socis o membres	Socis o membres
Autonomia de l'entitat jurídica	Sí	No s'esmenta expressament
Membres	Persones físiques, pimes o autoritats locals, inclosos els municipis	Persones físiques, autoritats locals, inclosos els municipis, o petites empreses
Limitació geogràfica	Sí (criteri de proximitat)	No
Activitat	Limitada (produir, consumir, emmagatzemar i vendre energia renovable i compartir l'energia que produeixin)	Àmplia (generació, inclosa la procedent de fonts renovables, distribució, subministrament, consum, agregació, emmagatzematge d'energia, serveis d'eficiència energètica, serveis de recàrrega per a vehicles elèctrics o altres serveis als seus socis o membres)
Tipus d'energia	Renovable	Qualsevol tipus, inclosa la renovable

### 4.1.3. Les comunitats energètiques a la normativa espanyola

Les Directives espanyoles han estat parcialment transposades a Dret intern espanyol. La Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric (en endavant LSE), regula en el seu article 6 quins són els subjectes del sector elèctric espanyol. En la seva redacció originària incloïa els productors d'energia, l'operador del mercat, l'operador del sistema, el transportista, les distribuïdores, les comercialitzadores i les persones consumidores. A través de l'article 4.3 del Reial decret-Llei 23/2020 es van introduir tres nous subjectes: els titulars d'instal·lacions d'emmagatzematge; els agregadors independents i les CER. No obstant, aquestes últimes no van ser dotades de contingut fins la incorporació d'un nou article 12-bis, en virtut de l'article 183 del Reial decret-Llei 5/2023, norma que transposa, quasi completament, la Directiva de 2018.

## Els subjectes elèctrics a la legislació sectorial

Els diferents subjectes del sector elèctric es regulen a l'article l'art. 6 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric. En la seva redacció originària preveia el següent:

L'article art. 6 de la Llei del Sector Elèctric, intitulat "Subjectes", contemplava en la seva redacció originària als següents subjectes del sector elèctric:

a)	Els productors de energia elèctrica	→	<b>QUALSEVULL FORMA JURÍDICA</b>	
b)	L'operador del mercat	}	<b>SPCIETAT MERCANTIL</b>	} <b>ACTIVITAT EXCLUSIVA</b>
c)	L'operador del sistema			
d)	El transportista			
e)	Les distribuïdores	}	<b>SOCIETAT MERCANTIL O COOPERATIVA DE CONSUM</b>	
f)	Les comercialitzadores			
g)	Les persones consumidores			

L'art. 4.3 del Reial decret-Llei 23/2020 i l'art. 183 del Reial decret-Llei 5/2023 han modificat l'art. 6 de la Llei 24/2013 per a incorporar nous subjectes, entre elles la de CER regulada a la Directiva (UE) 2018/2001 i la CEE regulada a la Directiva (UE) 2019/944. No obstant, aquesta última només s'ha traspassat parcialment a Dret intern espanyol. Els nous subjectes són:

h)	Els titulars d'instal·lacions d'emmagatzematge		
i)	Els agregadors independents		
j)	Les comunitats d'energies renovables (CER)	→	<b>QUALSEVULL FORMA JURÍDICA</b>
k)	Les comunitats ciutadanes d'energia (CCE)	→	<b>QUALSEVULL FORMA JURÍDICA</b>



#### 4.1.4. **Les particularitats als Estatuts. Objecte social; activitat cooperativitzada i l'article 144 de la Llei de cooperatives (particularment si la comunitat energètica pretén demanar subvencions)**

Tot seguit efectuem unes recomanacions sobre allò que convé recollir en els estatuts socials d'una cooperativa de consum que tingui per objecte actuar com a comunitat energètica.

- (i) **OBJECTE SOCIAL:** mentre cap norma legal no ho prohibeix, recomanem incloure a l'objecte social tant les activitats pròpies de la CEE, com les pròpies de la CER, sens perjudici d'haver de complir els requisits administratius i sectorials exigits per a cadascuna d'aquestes activitats. I recomanem fer referència expressa a les Directives i les normes espanyoles.

#### **Proposta de redacció:**

*Article \*\*.- Article 2. Finalitats i objecte social*

*En tant que cooperativa de persones consumidores i usuàries és l'objecte de la societat satisfer les necessitats energètiques de les persones sòcies consumidores i les seves famílies, amb la finalitat principal de proporcionar beneficis mediambientals, econòmics i socials a les persones sòcies i a les zones on opera la Cooperativa, mitjançant el subministrament de béns i la prestació de serveis, amb la finalitat última d'aconseguir un model energètic més sostenible socialment, econòmicament i mediambientalment, contribuint a la Transició Energètica (TE), entesa com aquell el conjunt de projectes i d'iniciatives que han de dur a disposar d'un model de consum d'energia eficient, basat fonamentalment en l'ús de recursos energètics renovables i majoritàriament locals, en el menor termini possible i per tal que les persones sòcies consumidores, esdevinguin "prosumidores", és a dir productores i consumidores d'energia, per tal de rebre, mitjançant la cooperativa, serveis assequibles per a tothom, de major qualitat, menor cost i alta fiabilitat i seguretat, tot gaudint d'un entorn més net i sostenible.*

*En concret, constituïran l'objecte social de la cooperativa les següents activitats:*

- *la producció i generació d'energia amb tot tipus de fonts renovables, i molt especialment la d'origen solar, tant destinada a l'autoconsum, com al consum de les persones sòcies consumidores, com a la seva comercialització;*
- *l'impuls, el disseny, la instal·lació i la gestió de tot tipus de projectes, instal·lacions adreçades tant a la generació d'energia amb tot tipus de fonts renovables, com a l'estalvi i l'eficiència energètics, així com a qualsevol projecte de substitució de fonts energètiques no renovables, tant amb recursos propis, com aliens;*
- *proporcionar tot tipus de serveis energètics, inclosa la comercialització d'energia a les persones sòcies, i dins els límits legals, a terceres persones;*
- *desenvolupar activitats de promoció, sensibilització i participació ciutadana en temes com les bones pràctiques energètiques, la mobilitat sostenible, la millora dels serveis energètics, la innovació tecnològica i social i tots aquells aspectes que contribueixin a impulsar la transició energètica i ecològica, així com les accions d'intercooperació, col·laboració i l'intercanvi d'experiències. Establir, en aquest sentit, les activitats de col·laboració amb altres entitats similars, o més enllà, com pugui ser la creació i participació en cooperatives de segon grau o superiors;*
- *desenvolupar accions de cooperació internacional, tant directament com amb d'altres organitzacions, per a contribuir a la transició ecosocial i energètica dels països en vies de desenvolupament, amb l'objectiu d'afavorir la seva sobirania energètica i millorar el seu benestar; les altres activitats que la legislació catalana, estatal o europea vigent, o la que es pugui promulgar en un futur, reservi a les anomenades "comunitats energètiques" (ja es tracti de les actuals comunitats ciutadanes d'energia -CCE- o comunitats d'energies renovables -CER-), segons, respectivament, definició de la Directiva 2019/944, del Parlament Europeu i del Consell de 5 de juny de 2019, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat i per la qual es modifica la Directiva 2012/27/UE, així com de l'article 6.j) de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric, i de la Directiva 2018/2021, del Parlament Europeu i del Consell de 11 de desembre de 2018, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables, i que*

*contribueixin a l'acompliment dels fins i objectius fundacionals de la Cooperativa; donar suport i col·laborar en iniciatives (principalment públiques) complementàries o sinèrgiques a la Transició Energètica en aspectes socials com ara la formació i reciclatge professional, la pobresa energètica, inserció laboral de col·lectius vulnerables en els projectes, canalització de l'estalvi familiar o corporatiu envers projectes de TE, emprenedoria, etc.;*

- *obtenir els recursos financers que permetin fer sostenibles els projectes i el conjunt de les activitats que es duuguin a terme des de la cooperativa.*

*CNAE: 3515.- Producción de energía hidroeléctrica; 3516.- Producción de energía eléctrica de origen térmico convencional; 3518.- Producción de energía eléctrica de origen eólico; 3519.- Producción de energía eléctrica de otros tipos*

*També constitueix l'objecte de la cooperativa, la defensa, la informació, l'educació, la formació, l'assistència i la representació de les persones consumidores, que hagin constituït un fons amb aquest objecte, d'acord amb llur legislació específica.*

*La cooperativa podrà desenvolupar el seu objecte social de manera directa o indirectament, mitjançant la participació en altres societats. Sempre que la Llei exigeixi requisits especials per dur a terme alguna de les activitats constitutives de l'objecte social, la Cooperativa només podrà dur a terme aquestes activitats si compta amb els permisos, llicències o autoritzacions adients, en particular les que derivin de la legislació sectorial elèctrica.*

- (ii) També convé fer referència, quan parlem de la classe de persones sòcies de la cooperativa, a la figura del "prosumidor". A la normativa europea aquesta figura al·ludeix al subjecte que és alhora productor d'energia i consumidor de l'energia que produeix, assumint els dos rols. La legislació cooperativa preveu que els estatuts socials regulin l'activitat cooperativitzada que la persona sòcia s'obliga a desplegar al si de la cooperativa, és a dir, quina és l'activitat cooperativitzada mínima. Alhora, quan regula la cooperativa de consum preveu que aquesta no perdi la seva classe quan produeix els béns que consumiran les persones sòcies. Per això, si optem per la figura del "prosumidor" haurem d'explicar en les classes de persones sòcies que totes elles s'obliguen alhora a consumir i a produir energia. I, per tant, a desplegar les dues activitats, generació i consum.

(iii) Tot i que ja hem explicat les similituds entre els requisits i característiques de les comunitats energètiques i de les cooperatives, recomanem que alguns d'aquests requisits es recullin expressament en els estatuts socials de la cooperativa, per facilitar, sobretot, la seva acreditació, sobretot si s'han demanat subvencions a administracions diferents de les que tenen competències en matèria de cooperatives. Fonamentalment ens referim a explicar el següent:

- Fer explícit el principi de lliure adhesió i baixa voluntària, indicant expressament en els estatuts socials el procediment d'incorporació, obert a totes les persones que compleixin els requisits estatuaris, que hauria de ser: *ser persona consumidora d'energia*, els seus drets i deures, en especial el relatiu a l'activitat que les persones cooperatives duren a terme al sí de la cooperativa; igualment convé regular de manera clara i explícita el dret de baixa de les persones sòcies.
- Fer igualment explícit el control democràtic per les persones sòcies i l'autonomia de l'entitat, per exemple, transcrivint en els estatuts socials els set principis cooperatius; si la cooperativa preveu persones sòcies que no diguin a terme l'activitat cooperativitzada convé deixar molt clar que tenen una participació minoritària i en cap cas decisòria.
- Fer igualment explícit que l'ingrés com a persones sòcies de consum de la cooperativa no implica en cap cas, la pèrdua de la seva condició de persones consumidores finals d'energia, conservant els drets i deures inherents.

(iv) Caldrà definir l'àmbit d'actuació territorial, que pot ser Catalunya, d'acord amb la Llei 12/2015, de cooperatives de Catalunya, o bé, en el cas d'optar per articular una CER, hom pot limitar-lo a l'àmbit local del municipi corresponent.

(v) Finalment, si pretenem acudir a subvencions, sempre és recomanable que la cooperativa s'aculli a l'article 144 de la Llei de cooperatives de Catalunya, configurant-se com les altres entitats sense ànim de lucre. En aquest cas els estatuts han de fer constar de manera expressa:

- a. Que els excedents de lliure disposició, un cop ateses les dotacions als fons obligatoris, no es distribueixen entre els socis, sinó que es destinen, mitjançant una reserva estatutària irrepartible, a les activitats pròpies d'aquesta classe de cooperativa, a la qual es poden imputar totes les pèrdues, de conformitat amb allò que estableix a la llei.
- b. Que els càrrecs de membre del consell rector i els de la intervenció de comptes no són remunerats, sens perjudici que les persones que els ocupen puguin ésser rescabaldades de les despeses originades en l'exercici del càrrec. Si hi ha persones que no són sòcies que formin part del consell rector, aquestes sí que poden ésser remunerades, sense que aquesta circumstància alteri la condició d'entitat sense ànim de lucre.
- c. Que les aportacions dels socis al capital social, tant les obligatòries com les voluntàries, no poden meritjar un interès superior a l'interès legal del diner, sens perjudici de les actualitzacions corresponents.
- d. Que les retribucions dels socis treballadors o, si escau, dels socis de treball i del personal que treballi per compte d'altri no poden superar el 150% de les retribucions que, en funció de l'activitat i categoria professional, estableixi el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector i de la zona corresponent.

## 4.2. Grups de consum agroalimentari

### 4.2.1. La Cooperativa com a eina per articular els grups de consum.

Tradicionalment a Catalunya han existit grups de persones físiques que s'agrupen per a obtenir béns i productes consumibles de proximitat per a ús domèstic i familiar, que s'han articulats a través d'associacions o bé a través de cooperatives de consum. A través d'aquestes entitats, les persones sòcies i les seves famílies obtenien béns o productes directes de les explotacions agràries o ramaderes, eliminant així intermediaris i garantint, en tot cas, la proximitat i el respecte amb el medi ambient dels aliments i productes que s'autoabastien. Al marge d'aquesta activitat -que comporta una transacció econòmica-, els grups de consum també realitzen activitats d'informació i de formació per a conscienciar a la seva massa social i a la ciutadania en general de la necessitat d'un canvi en els hàbits del consum.

Totes dues activitats, tant el subministrament de productes, com les activitats d'informació i de formació, poden ser complides per a les cooperatives de persones consumidores i usuàries, que hem definit a l'apartat 1.1. d'aquesta guia, essent evident, doncs, que les activitats realitzades pels grups de consum tenen un perfecte encaix en la definició legal de les cooperatives d'aquesta classe.

Quan aquests grups de consum són un col·lectiu molt reduït de persones físiques i, a més, són purament mutuels (és a dir, que només subministren béns i serveis a les persones sòcies, sense estar obertes al públic en general), es poden realitzar vàlidament, tant emprant la fórmula associativa, com també la fórmula cooperativa. Així, experiències on aquest grup de persones fixa un dia per encarregar la compra conjunta i concreten un dia per anar-la a recollir a la seu social de l'entitat, es pot emmarcar vàlidament en una associació. Són les anomenades popularment "cistelles".

Ara bé, quan aquests grups de consum creixen i tenen un establiment fix, el sistema de les cistelles es dilueix (ja no és la persona associada que encarrega la compra i la va a buscar, sinó que es dirigeix directament a l'establiment de l'entitat i allà adquireix els béns que hi troba). En aquests casos és del tot aconsellable emprar la fórmula cooperativa, pels motius que s'han exposat anteriorment en aquesta guia. També és aconsellable optar per la cooperativa quan l'entitat permet que persones no associades adquireixin productes subministrats per l'entitat, per dotar d'una major seguretat jurídica a l'entitat, a les seves persones sòcies i a les terceres persones.

Aquesta transformació, però, no suposa desvirtuar el projecte inicial, atès que, com hem vist, les societats cooperatives de consum poden tenir el doble objectiu de (i) lliurar béns i prestar serveis per al consum directe de les persones sòcies i de llurs familiars i (ii) el desenvolupament de les activitats necessàries per a afavorir la informació, la formació i la defensa dels drets de les persones consumidores i usuàries.

No en va les societats cooperatives de consumidors tenen representació a organismes de defensa de les persones consumidores, com, l'Agència Catalana del Consum i a altres organismes reguladors com, per exemple, el Consell Català de la Producció Agrària Ecològica.

Quan optem per transformar l'associació en una cooperativa de consum, el seu objecte social ha de preveure aquesta dualitat. A tall d'exemple, l'objecte social d'una cooperativa de persones consumidores i usuàries de consum agroecològic podria ser aquest:

*L'objecte d'aquesta societat cooperativa serà el subministrament de les persones sòcies d'aquells productes i béns que cobreixin les seves necessitats quotidianes, amb especial atenció a al seu caràcter ecològic, de proximitat, de producció cooperativa, justa i/o solidària. També és objecte d'aquesta cooperativa el desenvolupament de les activitats necessàries per a l'increment de la informació, la formació i la defensa dels drets de les persones consumidores i els usuàries.*

#### 4.2.2. **La col·laboració directe de les persones sòcies en el desenvolupament de l'activitat: els torns**

És cert que aquestes activitats de consum agroecològic -però no només aquestes- es basen en la implicació de les persones sòcies en el desenvolupament directe del projecte, ja sigui desplaçant-se a buscar els béns o productes als proveïdors, ja sigui preparant les "cistelles" o també desenvolupant tasques d'atenció a la botiga (reposant producte als lineal so prestatgeries de l'establiment, cobrant a les persones sòcies els productes, entre d'altres activitats que poden duu a terme).

Aquesta implicació de les persones sòcies és habitual a entitats d'aquest sector del nostre país: ja en la dècada de 1980 van existir i continuen existint cooperatives de persones consumidores en les quals la col·laboració de les persones sòcies és imprescindible per al desenvolupament de la seva activitat econòmica. Malgrat això, el cert és que aquestes cooperatives solen ser de dimensió reduïda i en aquest sentit, la col·laboració de les persones sòcies és de menor intensitat. A diferència d'aquestes experiències, en els darrers anys han sorgit nous projectes que, emmirallant-se en els models popularitzats de Park Slope Food Coop —situat a Brooklyn— i La Louvre —situat a París—, han iniciat la seva activitat, prenent establir una base social més àmplia i que la col·laboració sigui més intensa, extrem que esdevé pràcticament una pedra angular del projecte.

Aquesta col·laboració de les persones sòcies consumidores amb la Cooperativa, desplegant feines de gestió, reposició de producte, cobrament, etc., té encaix a la legislació cooperativa i, en cap cas no s'ha de considerar una relació de treball, una relació laboral, -amb les conseqüències inherents a aquesta consideració tant a nivell de retribucions, de cotitzacions a la Seguretat Social, jornades, temps de descans, etc.-. No obstant això, la seva configuració ha de ser molt curosa, motiu pel qual la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya, conjuntament amb la Confederación Española de Cooperativas de Consumidores y Usuarios (HISPACOOOP), va publicar una guia sobre aquest particular. A continuació, s'assenyalen les conclusions a les que es van arribar en ella:

- L'entitat ha de ser una cooperativa de persones consumidores i usuàries, en la qual **la presa de decisions resideixi en el col·lectiu de persones sòcies consumidores**. Això no obsta que la cooperativa compti amb altres col·lectius, com ara sòcies de serveis o persones sòcies de treball, persones sòcies col·laboradores / associades, sempre que el seu poder polític, en tots els òrgans socials, sigui, en el seu conjunt, minoritari.
- Cal que la col·laboració estigui prevista com una obligació que afecti a tot el col·lectiu de persones sòcies consumidores, en la mateixa mesura i intensitat. No poden existir diferències entre persones que integren el mateix col·lectiu. A aquest efecte considerem necessari que **l'obligació quedi recollida als Estatuts Socials, de la forma més concreta possible**.
- L'incompliment de l'obligació de participar en les activitats exigides als estatuts ha de comportar la imposició de sanció, **que no ha de tenir caràcter pecuniari**.
- La cooperativa s'ha de dotar de sistemes que permetin l'autoorganització dels torns de col·laboració, segons la seva disponibilitat i els seus interessos. No es recomana que hi hagi una persona (o grup de persones) que ordenin els torns de treball, per tal d'evitar que es pugui considerar per l'administració competent que existeix una jerarquia (que és un dels elements que caracteritzen la relació laboral).
- La col·laboració ha de ser no retribuïda, ni directament, com a contraprestació de l'obligació, ni tan sols indirectament, com, per exemple, a través d'una reducció de preus respecte els que s'apliquen a les persones sòcies que no compleixen amb l'obligació, ni tampoc via de retorn d'excedents.



Podeu consultar tot l'informe en aquest link.

Recomanem que, en cas que el projecte prevegi la possibilitat que les persones sòcies consumidores col·laborin en el desenvolupament directe de l'activitat, els Estatuts Socials contemplin totes aquestes recomanacions, per tal d'allunyar qualsevol sospita de laboralitat de la relació, doncs els incompliments poden suposar multes pecuniàries de fins a 12.000,00 € per persona consumidora que col·labori.

## 4.3. Les cooperatives integrals d'habitatge i de consum

En els darrers anys han proliferat nous projectes cooperatius d'habitatge, consistents en què la cooperativa conserva la propietat de la totalitat de l'edificació, adjudicant a les persones sòcies només l'ús dels habitatges i altres dependències que són susceptibles d'aprofitament privat, en lloc d'adjudicar-los la propietat.

Aquest nou model es nomena a casa nostra "cooperatives d'habitatges en cessió d'ús", també conegut com habitatge col·laboratiu, cohabitatge o amb l'anglicisme "*cohousing*" i que impliquen sistemes d'organització comunitària de l'habitatge, amb una doble finalitat: dotar els seus membres d'una residència estable, i fer-ho en un entorn col·lectiu, de relació amb els i les altres membres i amb la comunitat, combinant espais d'ús privatiu, amb els elements comuns (ciments, façanes, cobertes, escales, replans, etc.) i amb altres espais d'ús col·lectiu, comunitari i social.

Alhora, aquest model comporta que la cooperativa -formada per totes les persones habitants de l'edifici- articuli una sort de propietat col·lectiva, indirecta: la cooperativa és la propietària de l'edifici, alhora que els "propietaris de la cooperativa" són els socis que resideixen en aquest edifici.

Aquest model ha optat per configurar la cooperativa com a integral, d'habitatges i de consum, atès que l'activitat cooperativitzada transcendeix a la purament constructiva, en proveir les persones sòcies i a les que conviuen amb elles, no només d'un habitatge assequible, sinó que també els presta serveis i els subministra béns, per al seu consum, tant els vinculats a l'habitatge o a l'edifici, com a altres aspectes del consum de la unitat familiar de les persones sòcies.

Per a aprofundir en aquest model podeu consultar els [web](#)...

La naturalesa no lucrativa i no especulativa de la cooperativa (la seva governança democràtica, basada en les persones i no en el capital, les regles de l'ingrés de noves persones sòcies, el límit a les seves aportacions obligatòries a capital social, entre altres aspectes) han fet que la cooperativa resulti el model societari més adient per aconseguir un habitatge digne, adequat, assequible, sostenible i no especulatiu.

Per això resulta també idònia per a instrumentar mecanismes de

col·laboració publico-privada cooperativa per fer realitat el dret constitucional a un habitatge, motiu pel qual la Llei de l'Habitatge de Catalunya considera les cooperatives d'habitatges com a promotors socials, en especial si la cooperativa s'acull a les previsions de l'article 144 de la Llei 12/2015. De la condició d promotora social se'n deriven drets i deures específics, entre els quals poder ser adjudicatari de sòl de titularitat pública, directament o a través d'un concurs, onerosament, gratuïtament o a canvi d'un preu, inclusivament per sota del de mercat.

Així, diversos ajuntaments han articulats mecanismes d'adjudicació de drets de superfície (dret real limitat) sobre sòl de titularitat pública, ja sigui a través d'adjudicacions directes (com el Conveni ESAL de l'Ajuntament de Barcelona) o a través de processos de lliure concurrència (concursos públics), normalment exigint que la cooperativa opti per configurar-se com a entitat no lucrativa (article 144 de la Llei 12/2015).

En aquest segon supòsit és habitual que un grup de persones interessades en formar part d'un projecte d'habitatges cooperatius es presenti al concurs agrupats sota la forma d'associació, i només si en resulta adjudicatària, es constitueix la cooperativa. De fet, la major part d'aquests concursos permeten que les concurrents siguin o bé cooperatives, o bé associacions que tinguin per objecte i finalitat impulsar la creació d'una cooperativa integral d'habitatges i consum en règim de cessió d'ús, prèviament a formalitzar en escriptura pública la constitució del dret de superfície.

També en aquests casos resulta més adient que, en lloc d'impulsar la constitució d'una nova cooperativa, l'associació adjudicatària es transformi en cooperativa integral d'habitatges i consum, i que aquesta succeeixi universalment a l'associació en tots els drets i deures d'aquesta, inclosa la titularitat del dret de superfície.

## ANNEX I: Autorització perquè el nom de la cooperativa sigui coincident amb el de l'associació

El sotasignat/ la sotasignada, **Sr. /Sra.** \_\_\_\_\_, major d'edat, amb DNI \_\_\_\_\_, President/Presidenta de l'Associació \_\_\_\_\_, amb domicili a amb domicili social a \_\_\_\_\_, carrer \_\_\_\_\_, número \_\_\_\_\_, amb el CIF \_\_\_\_\_ i inscrita al Registre d'Associacions del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, **EXPOSO:**

Que l'Associació a la qual represento es proposa en un futur immediat transformar-se en societat cooperativa a l'empara de l'article 101 de la Llei 1/2015 de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya i que aquesta la cooperativa resultant porti el mateix nom de " \_\_\_\_\_, SCCL"

I amb aquesta finalitat

### **AUTORITZO EXPRESSAMENT A TOTS ELS EFECTES**

**AL SR./LA SRA.** \_\_\_\_\_, major d'edat, amb DNI número \_\_\_\_\_, per tal que en nom de L'ASSOCIACIÓ \_\_\_\_\_, a la qual represento, pugui realitzar les gestions que siguin precedents per tal d'obtenir el corresponent certificat negatiu per emprar la **denominació** " \_\_\_\_\_, **SCCL**" per a la transformació projectada de l'Associació en cooperativa.

A \_\_\_\_\_, a data \_\_\_\_\_

**Signat: El President/La Presidenta**

## ANNEX II: Model de Memòria de transformació

**MEMÒRIA ELABORADA PER LA JUNTA DIRECTIVA DE L'ASSOCIACIÓ \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ SOBRE LA SEVA TRANSFORMACIÓ EN COOPERATIVA  
DE CONSUMIDORES I USUÀRIES**

**Primer.- ANTECEDENTS**

**L'ASSOCIACIÓ \_\_\_\_\_** es va constituir al dia \_\_\_\_\_ subjecte al que estableix la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques; la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació, i els seus estatuts, per tal d'atendre les següents finalitats:

- \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Després d'avaluar diverses opcions la Junta Directiva considera que la forma més adient per continuar la seva activitat és la de transformar-se en cooperativa de consum, el que significa un canvi en la forma jurídica, mantenint la personalitat jurídica, així com els vincles de les membres actuals de l'Associació, les persones i entitats associades, que passaran a ser sòcies de la cooperativa, sense solució de continuïtat, com igualment es trasllada per successió universal tot el patrimoni de l'Associació a la nova Cooperativa resultant de la transformació.

## Segon.- OPERACIÓ DE TRANSFORMACIÓ

D'acord amb allò previst a l'article 314-3 del Llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, les persones jurídiques es poden transformar, conservant la personalitat, si llurs normes reguladores ho permeten i les del tipus de persona jurídica que pretenen assumir no ho prohibeixen, havent d'ésser l'acord adoptat per l'òrgan sobirà, l'assemblea general, i complint els requisits formals del tipus de persona jurídica adoptat i s'ha d'inscriure en el registre corresponent.

Igualment, l'article 324-1 der la mateixa norma legal estableix que, en el cas de les associacions, **l'acord només es pot adoptar** si es troben  **presents o representades persones i entitats associades que representin almenys la meitat dels vots socials. En aquest cas, l'aprovació per majoria simple és suficient. Si no s'assoleix aquest quòrum d'assistència en primera convocatòria, es requereix una majoria de dos terços dels vots socials presents o representats en segona.** En tot cas, i d'acord amb l'article 324-3 **les associacions només es poden transformar en una altra persona jurídica no lucrativa.**

D'acord amb l'article 9 dels estatuts socials de l'Associació, correspon a l'Assemblea General la facultat d'acordar la seva transformació.

Per altra banda, l'article 101 de la Llei 12/2015 de 9 d juliol, de cooperatives de Catalunya estableix que les societats i les entitats no cooperatives es poden transformar en societats cooperatives, llevat que hi hagi algun precepte legal que ho prohibeixi expressament. L'acord de transformació en cooperativa ha d'ésser adoptat per la junta general o l'òrgan equivalent de l'entitat, amb el quòrum i per la majoria que estableixi la legislació aplicable a l'entitat que es transforma. Igualment, l'escriptura pública de transformació en societat cooperativa ha d'incorporar tots els elements que exigeix la llei per a la constitució d'una societat cooperativa i el balanç tancat el dia abans de la data de l'acord de transformació i, si escau, auditat

L'article 144 de la Llei 12/2015, de cooperatives, regula els requisits que han de complir les cooperatives per a tenir la mateixa condició que la resta d'entitats sense ànim de lucre. Aquesta norma s'estableix als efectes de concursos públics, de contractació amb ens públics, de beneficis fiscals, de subvencions i, en general, de tota altra mesura de foment que hi sigui aplicable, les cooperatives tindran la mateixa condició que la resta d'entitats sense ànim de lucre, sempre que en els estatuts socials s'especifiqui expressament que:

- a) Els excedents de lliure disposició, un cop ateses les dotacions als fons obligatoris, no es distribueixen entre els socis, sinó que es destinen, mitjançant una reserva estatutària irrepartible, a les activitats pròpies d'aquesta classe de cooperativa, a la qual es poden imputar totes les pèrdues, de conformitat amb allò que estableix aquesta llei.
- b) Els càrrecs de membre del consell rector i els de la intervenció de comptes no són remunerats, sens perjudici que les persones que els ocupen puguin ésser rescabaldades de les despeses originades en l'exercici del càrrec. Si hi ha persones que no són sòcies que formin part del consell rector, aquestes sí que poden ésser remunerades, sense que aquesta circumstància alteri la condició d'entitat sense ànim de lucre.
- c) Les aportacions dels socis al capital social, tant les obligatòries com les voluntàries, no poden meritjar un interès superior a l'interès legal del diner, sens perjudici de les actualitzacions corresponents.
- d) Les retribucions dels socis treballadors o, si escau, dels socis de treball i del personal que treballi per compte d'altri no poden superar el 150% de les retribucions que, en funció de l'activitat i categoria professional, estableixi el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector i de la zona corresponent.

D'acord amb les normes anteriors, no hi ha cap obstacle legal per transformar l'Associació en una cooperativa de persones consumidores i usuàries, sempre que la cooperativa resultant compleixi tots els requisits recollits a l'article 144 de la Llei de cooperatives, per tal de tenir la mateixa condició que la resta de les entitats sense ànim de lucre, i donant alhora compliment a l'exigència de l'article 324-3 del Llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya.

**Tercer.- TRASPÀS EN BLOC DELS ACTIUS I PASSIUS QUE INTEGREN L'ASSOCIACIÓ A LA COOPERATIVA RESULTANT DE LA TRANSFORMACIÓ**

El patrimoni actualment adscrit a l'Associació \_\_\_\_\_ és el que resulta del seu balanç. Per tal d'acord la transformació s'ha de prendre en consideració el balanç tancat el dia anterior a l'acord de transformació.

**Quart.- RELACIÓ DE PERSONES I ENTITATS ASSOCIADES I DE LES SEVES APORTACIONS A L'ASSOCIACIÓ QUE INTEGRARAN EL CAPITAL SOCIAL DE LA COOPERATIVA RESULTANT D'ELA TRANSFORMACIÓ**

Les persones i entitats associades de l'Associació han efectuat les aportacions que tot seguit es detallen i que passaran a constituir les aportacions a capital social en la seva nova condició de persones sòcies de la cooperativa de consum:

Nom de la persona o entitat associada	Aportació econòmica
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €

Les aportacions anteriorment exposades passaran a tenir la condició de capital mínim obligatori de les persones sòcies a la nova cooperativa de consum, excepte en el cas de BATEC Pol cooperatiu per la transició energètica, SCCL, QUE APORTA \_\_\_\_\_ € en aquest concepte i la suma de \_\_\_\_\_ com a capital social voluntari.



Totes les membres de l'Associació passaran a tenir la condició de sòcies consumidores i usuàries a la cooperativa

**Cinquè.- APROVACIÓ DELS ESTATUTS SOCIALS DE LA COOPERATIVA**

Atesa la nova forma jurídica de l'entitat resultant de la transformació, s'han de sotmetre a l'Assemblea General els estatuts socials pels quals s'ha de regir la vida de la nova Cooperativa, que s'incorporen com a Annex I d'aquesta Memòria.

**Sisè.- DATA D'EFECTES DE LA TRANSFORMACIÓ**

Una vegada que l'Assemblea General de l'Associació adopti el corresponent acord de transformació, efectuant les publicacions preceptives, i s'inscriu als registres pertinents, s'entendrà que les operacions de transformació s'han de considerar realitzades a efectes comptables per compte de la **COOPERATIVA** \_\_\_\_\_, **SCCL** amb efectes a data \_\_\_\_\_.

I en prova de conformitat, signen aquest document, a \_\_\_\_\_, el dia \_\_\_\_\_, **els membres de la Junta Directiva de l'ASSOCIACIÓ**  
\_\_\_\_\_

## ANNEX III: Model de Certificació de l'acord de transformació

\_\_\_\_\_, major d'edat, amb domicili a \_\_\_\_\_ amb el DNI número \_\_\_\_\_, com a Secretari de la Junta Directiva de **ASSOCIACIÓ** \_\_\_\_\_, amb domicili social a \_\_\_\_\_, carrer \_\_\_\_\_, amb el CIF \_\_\_\_\_ i inscrita al Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya, amb el número \_\_\_\_\_

### CERTIFICA:

#### I.- ACORDS DE L'ASSEMBLEA DE L'ASSOCIACIÓ

Que al domicili social de l'Associació, el dia \_\_\_\_\_ a les \_\_\_\_\_, en segona convocatòria, se celebrà **Assemblea General Extraordinària** de l'Associació, convocada el dia \_\_\_\_\_, d'acord amb les formalitats previstes als Estatuts socials, mitjançant escrit adreçat a cadascuna de les persones sòcies al domicili que figura al llibre registre de sòcies de l'Associació.

Que l'assemblea va quedar constituïda en segona convocatòria, amb l'assistència de \_\_\_\_\_ persones i entitats associades sòcies, de les quals \_\_\_\_\_ van ser-hi presents i \_\_\_\_\_ representades, i es va formar la llista de les persones sòcies presents i representades que es va incorporar a l'acta de la sessió, .

Que van actuar com a Presidenta i com a Secretari els qui ho són respectivament de la Junta Directiva, Sra. \_\_\_\_\_ i Sr. \_\_\_\_\_

Que l'acta de la sessió va ser redactada al final de la mateixa, llegida i trobada conforme per totes les persones sòcies present si representades.

Que la sessió va tenir el següent **ORDRE DEL DIA:**

1. Aprovació, si s'escau, de la transformació de l'Associació en una cooperativa de persones consumidores i usuàries, configurada com a entitat no lucrativa, que durà per nom \_\_\_\_\_, SCCL
2. Aprovació, si s'escau, de balanç de transformació tancat el dia anterior a l'Assemblea General i de la conversió de les aportacions de les persones associades en aportacions al capital social de la Cooperativa
3. Aprovació, si s'escau, dels estatuts socials de la Cooperativa \_\_\_\_\_, SCCL

4. Nomenament del Consell Rector de la Cooperativa
5. Delegació de facultats en execució dels acords anteriors
6. Torn obert de paraules
7. Redacció, lectura i aprovació de l'acta si s'escau

La sessió va ser oberta per la Presidenta, que va donar la benvinguda a les persones i entitats associades i, tot seguit es passaren a analitzar els diversos punts de l'ordre del dia, i després de ser degudament debatuts i aprovats, es van adoptar, entre d'altres els següents

**ACORDS:**

**Primer.- Aprovació, si s'escau, de la transformació de l'Associació en una cooperativa de persones consumidores i usuàries, configurada com a entitat no lucrativa, que durà per nom \_\_\_\_\_, SCCL**

Després de la deliberació oportuna, sense que se sol·liciti la constància en acta de cap de les intervencions que s'han produït, se sotmet a l'aprovació de l'assemblea la transformació de l'Associació en cooperativa en cooperativa de persones consumidores i usuàries, configurada com a entitat no lucrativa, que durà per nom \_\_\_\_\_, **SCCL**, la qual es regirà pels Estatuts Socials que se sotmeten a provació en el punt següent, així com per la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya, segons s'explica a la memòria de transformació elaborada per la Junta Directiva, que ha estat a disposició de totes les persones i entitats associades, en compliment del dret d'informació.

La proposta s'aprova per \_\_\_\_\_ vots a favor, \_\_\_\_\_ vots en contra i \_\_\_\_\_ abstencions (o en el seu cas, amb el vot unànim favorable) de totes les persones i entitats associades presents i representades.

En conseqüència, les persones i entitats associades, que són les que seguidament es transcriuen, passaran a tenir la condició de persones sòcies de la cooperativa corresponent totes elles a la categoria de sòcies de consum.

Nom de la persona o entitat associada

Sra./Sra. \_\_\_\_\_

Sra./Sra. \_\_\_\_\_

Sra./Sra. \_\_\_\_\_

Sra./Sra. \_\_\_\_\_

Sra./Sra. \_\_\_\_\_

Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_

**Segon.- Aprovació, si s'escau, de balanç de transformació tancat el dia anterior a l'Assemblea General i de la conversió de les aportacions de les persones associades en aportacions al capital social de la Cooperativa**

Després de la deliberació oportuna, sense que se sol·liciti la constància en acta de cap de les intervencions que s'han produït, se sotmet a l'aprovació de l'assemblea el balanç de transformació tancat el dia anterior a l'Assemblea General, essent aprovat per \_\_\_\_\_ vots a favor, \_\_\_\_\_ vots en contra i \_\_\_\_\_ abstencions (o en el seu cas, amb el vot unànim favorable) de totes les persones i entitats associades presents i representades.

[INSERIR AQUÍ EL BALANÇ TANCAT EL DIA ABANS DE LA TRANSFORMACIÓ]

D'acord amb aquest balanç, el patrimoni net de l'Associació es xifra en \_\_\_\_\_ euros, que constitueix el capital actual de la cooperativa.

Aquest capital està atribuït d'acord amb les següents quanties, que es corresponen amb el capital mínim obligatori o el capital voluntari que cadascuna de les persones i entitats sòcies aporta a la Cooperativa:

Nom de la persona o entitat associada	Aportació econòmica
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €
Sra./Sra. _____	_____ €

Sra./Sra. \_\_\_\_\_ €  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_ €  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_ €  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_ €  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_ €

**Tercer.- Aprovació, si s'escau, dels estatuts socials de la Cooperativa \_\_\_\_\_, SCCL**

Després de la deliberació oportuna, sense que se sol·liciti la constància en acta de cap de les intervencions que s'han produït, se sotmet a l'aprovació de l'assemblea els estatuts socials pels quals s'ha de regir la futura Cooperativa, essent aprovats per \_\_\_\_\_ vots a favor, \_\_\_\_\_ vots en contra i \_\_\_\_\_ abstencions (o en el seu cas, amb el vot unànim favorable) de totes les persones i entitats associades presents i representades, estatuts que es transcriuen tot seguit:

[INSERIR AQUÍ EL TEXT ÍNTEGRE DELS ESTATUTS]

**Quart.- Nomenament del Consell Rector de la Cooperativa**

Després de la deliberació oportuna, sense que se sol·liciti la constància en acta de cap de les intervencions que s'han produït, amb \_\_\_\_\_ vots a favor, \_\_\_\_\_ vots en contra i \_\_\_\_\_ abstencions (o en el seu cas, amb el vot unànim) de totes les persones i entitats associades presents i representades, resulten elegides com a membres del Consell Rector les següents persones i entitats sòcies:

Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_  
 Sra./Sra. \_\_\_\_\_

Presentes a l'acta totes les persones i entitats elegides manifesten que accepten el càrrec per al qual han estat designades i manifesten que ni elles ni, si s'escau, les entitats a les quals representen, no es troben afectats per cap incompatibilitat legal ni estatutària.

### **Cinquè.- Delegació de facultats en execució dels acords anteriors**

Després de la deliberació oportuna, sense que se sol·liciti la constància en acta de cap de les intervencions que s'han produït, amb ..... vots a favor, ..... vots en contra i ..... abstencions (o en el seu cas, amb el vot unànim) de totes les persones i entitats associades presents i representades, s'acorda autoritzar, tan àmpliament com en Dret sia menester, a la totalitat dels i les membres del Consell Rector de la Cooperativa, elegits, així com a la Presidenta i al Secretari de la Junta Directiva de l'Associació, per tal que qualsevol dels dos, de manera indistinta, o conjuntament, puguin atorgar certificacions totals o parcials els presents acords, i comparèixer davant notari a elevar-los a públic, si s'escau, i atorgar les escriptures adients, fins i tot d'aclariment, de ratificació i d'esmena necessàries, fins a la definitiva execució dels dits acords i la inscripció definitiva de la transformació acordada en els Registres oportuns, inclusivament per tal que puguin efectuar les modificacions precises en aquests documents o en els estatuts socials de la Cooperativa resultant, que s'han aprovat en aquesta sessió, sempre que els canvis estatutaris derivin d'una qualificació registral i siguin per tal d'adequar la redacció aprovada a la indicada qualificació registral, , autorització que es mantindrà inclusivament en el cas que les persones autoritzades incorrin en supòsits autocontractació, doble representació o contraposició d'interessos.

### **II.- ACORDS DEL CONSELL RECTOR DE LA COOPERATIVA RESULTANT DE L'ACORD DE TRANSFORMACIÓ**

Que a les \_\_\_\_\_ hores del dia \_\_\_\_\_, un cop concloua l'Assemblea General de l'Associació trobant-se presents en el domicili social de l'Associació \_\_\_\_\_, SCCL la totalitat dels membres elegits com a Consell Rector de la Cooperativa, al domicili social, a les \_\_\_\_\_ hores, van decidir per unanimitat constituir-se en Consell Rector, i igualment per unanimitat van decidir com a únic punt de l'ordre del dia d'ela reunió procedir, d'acord amb els Estatuts Socials de la Cooperativa, a la distribució dels càrrecs socials per als quals han estat elegits.

Que van actuar com a Presidenta i com a Secretari de la sessió, elegits a la pròpia reunió respectivament, la Sra. \_\_\_\_\_ i Sr. \_\_\_\_\_

Que després de la deliberació oportuna, es van adoptar per unanimitat els següents

**ACORDS:**

**PRIMER.- DISTRIBUCIÓ DE CÀRRECS SOCIALS**

S'acorda per unanimitat distribuir els càrrecs socials del Consell Rector de la següent manera:

Presidència:                Sr./Sra. ....

Vicepresidència:        Sr./Sra. ....

Secretaria:                Sr./Sra. ....

Vocalies:                    Sr./Sra. ....

                                      Sr./Sra. ....

                                      Sr./Sra. ....

I perquè així consti, a tots els efectes, davant de qui procedeixi, estenc, lliuro i signo aquesta acta, amb el vist i plau de la Sra. Presidenta, a Barcelona, el dia \_\_\_\_\_.

**Vist i Plau de la Presidència**

**El Secretaria**



**coopsconsum**  
FEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE  
CONSUMIDORS I USUARIS DE CATALUNYA